

بسم الله الرحمن الرحيم

آموزش قرآن

سال سوم دوره راهنمایی تحصیلی

مرحله دوم تعلیمات عمومی

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب : آموزش قرآن سوم راهنمایی - ۱۴۲

مؤلفان : یونس باقری، سیدهادی محدث، سید محمدحسین میر باقری و مسعود وکیل

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۰۹۶۱-۹۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۰۹۶۶-۸۸۳۰، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

طراح گرافیک : علیرضا رضائی کُر

طراح جلد : مریم کیوان

صفحه‌آرا : علی نجی

حروفچین : فاطمه باقری مهر، ندا ظریفیان صنعت‌کار

مصحح : فاطمه گیتی جبین، زهرا رشیدی مقدم

امور آماده‌سازی خبر : سپیده ملک‌ایزدی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت‌کلاچاهی، پیمان حبیب‌پور

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخن)

تلفن: ۰۹۶۱-۴۴۹۸۵۱۶۰، دورنگار: ۰۹۶۴-۳۷۵۱۵-۱۳۹

چایخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهما می خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ یازدهم ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

شابک-۶ ۱۱۸۴-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-1184-6

اگر به قرآن و اسلام پناه بیاورید، اجنبی به خود اجازه نمی‌دهد که از شما سند برداشتم بگیرد،
اجازه نمی‌دهد که مفاسد ملی و اسلامی شما پایمال شود.
«امام خمینی»

سپاس و درخواست

این کتاب در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۷۹ در استان کشور و در بیش از ۱۶ آموزشگاه به صورت آزمایشی و از سال تحصیلی ۸۰-۸۱ به صورت سراسری در کل کشور به اجرا درآمده است. این کتاب یک بار پس از اجرای آزمایشی و با استفاده از نظر دیران، دانشآموزان و مستولان گروه‌های آموزشی اصلاح شده است و اینک با استفاده از تجارب و نظرات کسب شده، و با سپاس از همه‌ی عزیزانی که با پیشنهاد خود، زمینه‌ی این تغییرات را فراهم آورده‌اند، همراه با اصلاحات مجدد تقدیم می‌شود.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات اصلاحی خود از طریق صندوق پستی ۳۶۳/۱۵۸۵۵ و یا از طریق <http://quran-dept.talif> ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیش تر برنامه‌ی آموزش قرآن یاری فرمایید.

**دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری
گروه قرآن**

همکاران و دانشآموزان عزیز:

استفاده از لوح فشرده (DVD) ترتیل کل قرآن کریم که قبلًاً در اختیار دانشآموزان عزیز قرار گرفته است در داخل و خارج از کلاس توصیه می‌شود.
سعی کنیم همه‌ی کتاب‌های درسی خود به ویژه کتاب آموزش قرآن و مصحف شریف را که حاوی آیات نورانی قرآن است به خوبی حفظ کرده و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشیم.
شایسته است مصحف شریف و این کتاب را همیشه در کتابخانه‌ی خود نگه داری کنید.

پیش‌گفتار

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَّيَّنَ رَسُولًا مِّنْهُمْ

اوست خدایی که در میان قومی که خواندن و نوشت
نمی‌دانستند، پامبری از میان خودشان برانگیخت
يَتَلَوُ عَلَيْهِمْ أَيَّاتٍ هُنَّا وَ يُزَكِّيْهِمْ
تا آیات خدا را بر آنان تلاوت کند و پاکشان گرداند
وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ
و کتاب خدا و حکمت الهی را به آنان یاموزد
وَ إِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَفْيِ ضَلَالٍ مُّبِينٍ
و آنان قطعاً پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند. جمعه ۲

دیدگاه محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام، هر نوع تعلیم و تربیت از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است. انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانه‌ی آن، درک معنای عبارات و آیات و تلاش برای تزکیه‌ی هرچه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری‌ترین اهداف آموزش قرآن است.

ویژگی‌های متون درسی آموزش قرآن

این درس دارای دو کتاب است، یکی مصحف ده جزئی قرآن کریم که تمرین قرائت با استفاده از آن انجام می‌شود و دیگری کتاب آموزش قرآن که عهده‌دار آموزش مفاهیم و شناخت قرآن است. برخی از ویژگی‌ها و نکات این دو متن آموزش به شرح زیر است:

۱ این برنامه، شامل ۱۲ درس است که هر درس برای دو هفته (چهار ساعت آموزشی) تنظیم شده است.

۲ در هر درس، نیمی از محتوا و زمان تدریس به آموزش قرائت و نیم دیگر، به آموزش درک معنا و مفهوم برخی کلمات و عبارات قرآنی اختصاص دارد.

۳ تقویت توانایی قرائت و انس بیشتر با قرآن کریم، بر تمرین قرائت از روی قرآن ده جزئی در کلاس درس و خواندن روزانه به میزان حداقل یک صفحه از قرآن در خانه استوار است.

۴ فهم عبارات ساده‌ی قرآن مبتنی بر آشنایی با معنای کلمات پرکاربرد قرآن است. از این‌رو، بیش‌تر کلمات آموزش داده شده در سال اول و دوم حداقل ۱۵ بار در قرآن به کار رفته است. بقیه‌ی این گروه از کلمات، در پایه‌ی سوم آموزش داده می‌شود. شایان ذکر است که دانش‌آموzan در پایه‌ی اول و دوم راهنمایی با معنای ۳۰٪ کلمه‌ی قرآنی، که بیش از ۴۰۰۰ بار در قرآن تکرار شده است آشنا شده‌اند که این تعداد حداقل ۵٪ از کل کلمات قرآن را شامل می‌شود. امسال نیز دانش‌آموzan با معنای ۲۰٪ کلمه‌ی دیگر قرآن آشنا می‌شوند. این کلمات حداقل بیش از ۳۰۰۰ بار در قرآن کریم تکرار شده است. به این ترتیب دانش‌آموzan در سه سال تقریباً با معنای ۶۵٪ از کل کلمات قرآن آشنا می‌شوند.

۵ دروس این کتاب با توجه به فرصت و امکانات عموم دیبران محترم و دانش‌آموzan سراسر کشور تنظیم شده است. بدیهی است دیبران و دانش‌آموzan علاقه‌مندی که فرصت و توانایی بیش‌تری دارند، می‌توانند در این زمینه بیش‌تر تلاش کنند. در این مورد انجام فعالیت مکمل و عمل به توصیه‌های دیبران محترم توصیه می‌شود.

۶ در عبارات قرآنی گاهی کلماتی به کار رفته است که دانش‌آموzan از قبل با معنای آن‌ها آشنا هستند. این گونه کلمات در جدول لغات درس معنا نشده و برای ترجمه به دانسته‌های قبلی دانش‌آموzan بسنده شده است؛ مانند کلمات: الله، دنيا، اموال، نعمه و

۷ در ترجمه‌ی لغات قرآنی سعی شده تا آن‌جا که ممکن است و به زیبایی ترجمه آسیب

نمی‌رساند، از خود کلمه‌ی قرآنی یا کلمه‌ی هم‌خانواده‌ی آن استفاده شود. این روش، موجب تقویت توانایی دانش‌آموزان در ترجمه‌ی سایر کلمات هم‌خانواده می‌شود؛ مانند «یهدی» : هدایت می‌کند». هم‌چنین با توجه به ساخت عبارات در زبان عربی، گاهی در معنای دقیق و تحت‌اللفظی یک کلمه، اندکی تصرف شده است تا عبارت، پس از ترجمه، مفهوم روشن‌تری داشته باشد.

۸- برخی از کلمات و اصطلاحات قرآنی دارای معنای عمیق، گسترده و همه‌جانبه‌ای هستند؛ به طوری که یافتن کلمه‌ی معادل برای آن‌ها ممکن نیست. در این موارد مفهوم این کلمات به شکل مناسبی توضیح داده شده و توصیه شده است که در ترجمه از خود آن کلمه استفاده شود؛ مانند : عزیز و حکیم.

۹- کسب توانایی فهم عبارات قرآنی از ترجمه‌ی تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه) آغاز می‌شود. این امر باید مورد توجه دبیران محترم باشد. به این ترتیب، دبیران محترم باید از دانش‌آموزان بخواهند که عبارات قرآنی را به صورت تحت‌اللفظی ترجمه کنند تا گام اساسی و اولیه‌ی توانایی ترجمه‌ی عبارات، به خوبی و به درستی بروداشته شود.

۱۰- برخی از نکات که به الگوهای خاص زبان عربی و تفاوت آن با زبان فارسی مربوط است و به ترجمه‌ی زیبا و روشن عبارات کمک می‌کند، در پاورقی درس‌ها بیان شده است؛ برای مثال در پاورقی آمده است که گاهی باید کلمات جمع را مفرد معنا کرد، مانند :
إن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ : اگر مؤمن باشید.

ساختار و روش تدریس دروس

پیش از بیان روش تدریس، تذکر این نکته مفید است که در هر کاری، به‌ویژه در آموزش قرآن کریم، باید در جست‌وجوی رضایت الهی بود. هر کاری که برای خدا انجام شود همیشه باقی است ولی کاری که چنین نباشد از بین رفتگی است. قرآن کریم می‌فرماید :

ما عِنْدَكُمْ يَنْفَدُو ما عِنْدَاللَّهِ بَاقٍ . **نحل ۹۶**

آنچه نزد شماست تمام می‌شود و از بین می‌رود و آنچه نزد خداست باقی می‌ماند. هم‌چنین شایسته است در هر کلاس درس – به‌ویژه درس قرآن – با وضو باشیم و عمل به این ادب اسلامی را به دانش‌آموزان نیز توصیه کنیم تا علاوه بر عمل به این سنت حسن، دست زدن به خط قرآن بدون اشکال باشد.

به منظور نظم بیشتر در انجام همه فعالیت‌های آموزشی، هر درس از دو جلسه‌ی مجزا تشکیل شده است. فعالیت‌های مربوط به یک جلسه در زنگ قرآن کریم در هر هفته (۹۰ دقیقه) انجام می‌شود. در هر جلسه مطابق تشخیص دیر محترم، تکلیف «انس با قرآن در خانه» جلسه‌ی قبل که شامل تمرین‌های مربوط به قرائت و مفاهیم است، در مدت زمان حدود ۱۵ دقیقه بررسی و ارزشیابی می‌شود تا هم مطالب جلسه‌ی قبل یادآوری شده و هم ارزشیابی مستمر به عمل آید. بقیه زمان به طور مساوی به آموزش قرائت و آموزش مفاهیم همان جلسه اختصاص دارد.

اینک به مراحل تدریس هر درس توجه کنید.

الف- تدریس قرائت آیات درس: آیات مربوط به هر درس طی مراحل زیر تدریس می‌شود. در این بخش روش‌های زیر توصیه می‌شود. دیر محترم با توجه به تجارب ارزشمند خویش و نیز توان دانش آموزان می‌تواند همین روش یا ترکیبی از روش‌های مفید و مؤثر را به کار بیندد.

۱- پیش‌خوانی: دانش آموزان به صورت افرادی یا در گروه‌های دو یا سه نفره (با توجه به شرایط کلاس) آیات مربوط به هر جلسه را در کلاس به آرامی برای خود پیش‌خوانی می‌کنند. به منظور توزیع کامل صفحات هر جلسه می‌توانند از هر فرد یا گروه بخواهید کی از این صفحات را پیش‌خوانی کنند.

در زمانی که دانش آموزان مشغول پیش‌خوانی هستند، دیر محترم کاملاً فعال در کلاس گرددش می‌کند تا اشکالات دانش آموزان به ویژه آن‌هایی که نیاز بیش‌تری دارند، شناسایی و برطرف کند. اگر کلمه‌ای یا عبارتی برای بیش‌تر دانش آموزان مشکل بود آن را روی تخته بنویسید و از یک یا دو دانش آموز بخواهید آن کلمه یا عبارت را با دقت و آرامی بخوانند تا اشکال مستقیماً توسط دانش آموزان یا به کمک شما برطرف شود.

در مورد تمرین قرائت آیات و نیز رفع مشکلات دانش آموزان با توجه به توانایی‌های کسب شده‌ی ایشان در دوره‌ی ابتدایی توضیحاتی در کتاب راهنمای معلم آموزش قرآن پایه اول راهنمایی آمده است، می‌توانید به آن‌جا مراجعه کنید.

۲- خواندن آیات: پس از پیش‌خوانی، ابتدا از دانش آموزان قوی‌تر و سپس از سایر دانش آموزان بخواهید تا آن‌جا که وقت آموزش قرائت اجازه می‌دهد، یک یا چند آیه (حدود دو سطر از قرآن کریم) از آیاتی را که پیش‌خوانی کرده‌اند برای کلاس با صدای بلند بخوانند. در صورتی که زمان لازم برای فعالیت سوم (پخش نوار قرائت یا CD) در نظر نگرفته‌اید، همین فعالیت را تا زمانی

که وقت باقی است ادامه دهد. توصیه می‌شود دبیر محترم به تدریج فعالیت مربوط به آموزش قرائت را در کلاس به نحوی تنظیم و مدیریت کند که حدود نیمی از صفحات مصحف شریف مربوط به هر هفته در کلاس توسط دانشآموzan خوانده شود.

۳- پخش قرائت آیات: در نظر است لوح فشرده‌ی (CD) آیات ده جزء مصحف شریف همراه با مصحف در اختیار دانشآموzan قرار گیرد. دبیر محترم می‌تواند با تشخیص خویش در آغاز هر جلسه یا در زمان مناسب دیگری – در محدوده‌ی وقت آموزش قرائت – دقایقی را به پخش قرائت برخی از آیات آن درس اختصاص دهد.

ب- روش آموزش مفاهیم: تمرین‌های این بخش به شیوه‌ی کاملاً فعال و متنوع، آموزش معنای لغات و کسب مهارت در ترجمه‌ی ترکیب‌های پرکاربرد و عبارات و آیات کوتاه و ساده‌ی قرآن را بر عهده دارد. در هر بخش، ابتدا دانشآموzan جدول لغات درس را تکمیل می‌کنند. سپس، دبیر محترم چند بار کلمات جدول را از عربی به فارسی و از فارسی به عربی از دانشآموzan – به صورت دسته‌جمعی و انفرادی – می‌پرسد تا دانشآموzan معنای کلمات را به طور نسبی به‌حاطر بسپارند. آن‌گاه دانشآموzan با استفاده از این جدول و دانسته‌های قبلی خود، ترکیب‌ها و عبارات ساده‌ی جدول‌های این بخش را معنا می‌کنند. معمولاً در همین بخش از درس، تمرینی نیز برای کسب مهارت بیش‌تر در ترجمه‌ی عبارات و آشنایی با برخی از قواعد بسیار ساده آمده است. دانشآموzan این تمرین‌ها را نیز در کلاس انجام می‌دهند.

ج- انس با قرآن: برای هر جلسه، مجموعه‌ای از تمرین‌های قرائت و مفاهیم برای خانه‌ی دانشآموzan منظور شده است. هر جلسه دبیر محترم، دانشآموzan را به انجام منظم و روزانه‌ی این تکلیف ترغیب می‌کنند و جلسه‌ی بعد نیز از آن ارزشیابی به عمل می‌آید.

تذکر: بسیار مناسب است اولیای دانشآموzan، ایشان را در خواندن روزانه‌ی قرآن و در صورت نیاز انجام تمرین‌های انس با قرآن در خانه، کمک و تشویق کنند. برای این منظور خواندن روزانه‌ی قرآن توسط اولیای دانشآموzan بهترین مشوق برای دانشآموzan خواهد بود. دبیران محترم می‌توانند در آغاز سال تحصیلی با تشکیل جلسات با والدین دانشآموzan، ایشان را نسبت به برنامه‌ی آموزش قرآن و زمینه‌های انس مستمر با قرآن کریم آشنا و ترغیب کنند.

د- آشنایی با قرآن: این بخش به شیوه‌های مختلف داستان‌گویی، گزارش، شرح و توضیح و غیره تهیه شده است و هدف اصلی از آن‌ها، از یک سو فراهم آوردن زمینه و انگیزه‌ی لازم برای

تلاوت آیات درس و از سوی دیگر، آشنایی بیشتر با قرآن کریم و موضوعات آن است. چنانچه این بخش‌ها، زیبا و جذاب و با توجه به برخی نکات ظرفی آن تدریس شود، زمینه‌ی علاقه‌ی بیشتر دانش‌آموزان را به موضوعات قرآنی و آشنایی آن‌ها را با جامعیت و ارزش‌الای مباحثت قرآنی فراهم می‌آورد. قابل ذکر است که مباحثت این بخش‌ها پس از تدریس، در گفت‌وگوهای آزاد کلاس و ارزش‌یابی مستمر، یادآوری و تمرین می‌گردد ولی در ارزش‌یابی‌های پایانی و کتبی مورد سؤال قرار نمی‌گیرد؛ به عبارت دیگر، دانش‌آموزان ملزم به حفظ مطالب این قسمت نیستند.

در صورت وجود وقت کافی، می‌توان از چند دانش‌آموز خواست این قسمت را یک بار بخوانند.

فعالیت‌های خارج از کلاس

تشویق دانش‌آموزان به فعالیت‌های قرآنی خارج از کلاس، علاوه بر تقویت توانایی ایشان در یادگیری قرآن، زمینه‌ی انس بیشتر آن‌ها را با قرآن کریم فراهم می‌آورد. برخی از اهم این فعالیت‌ها عبارتند از: عضویت در دارالقرآن‌ها، انجام فعالیت‌های مکمل هر درس، مطالعه و انجام فعالیت‌های بیش‌تر مربوط به بخش آشنایی با قرآن و داستان‌ها، استماع نوارهای قرائت تحقیق و ترتیل زیبا از قاریان مشهور، قرائت آیات به شیوه‌ی ترتیل یا تحقیق، تهیه و ارائه‌ی اخبار و مطالب قرآنی در کلاس با استفاده از رادیو قرآن، رادیو معارف، روزنامه‌ها و مجلات، شرکت در مسابقات، جلسات و برنامه‌های قرآنی و

ارزش‌یابی به دو صورت مستمر و پایانی انجام می‌شود.

الف – ارزش‌یابی مستمر: در هر جلسه، درس قبل در مدت زمان مناسبی از دانش‌آموزان پرسیده می‌شود. دبیر محترم می‌تواند به تشخیص خود، این کار را بیش از آموزش درس جدید یا پس از آن انجام دهد. دانش‌آموزان بخشی از فعالیت یادگیری خود را تحت عنوان «انس با قرآن در خانه» انجام می‌دهند. توصیه می‌شود در هر ماه یک آزمون کتبی از بخش مفاهیم درس‌های خوانده شده به عمل آید. این آزمون‌ها، هم دانش‌آموزان را برای آزمون پایانی مفاهیم آماده می‌کند و هم دبیر محترم را با سطح توانایی دانش‌آموزان بیشتر آشنا می‌سازد.

ب – ارزش‌یابی پایانی: این ارزش‌یابی مطابق آینین نامه امتحانات دوره‌ی راهنمایی در دو نوبت به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره، به قرائت (شفاها) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص

دارد. توصیه می شود برای آزمون پایانی شفاهی ۲۰ نمره و برای آزمون پایانی کتبی نیز ۲۰ نمره در نظر گرفته شود؛ در این صورت معدل این دو نمره، نمره‌ی آزمون پایانی دانش‌آموز خواهد بود.

قابل ذکر است براساس بند (ج) ردیف شماره‌ی ۴ رأی صادره در ششصد و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۱/۵/۲ جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی دوره‌ی راهنمایی در درس قرآن از شفاهی به کتبی - شفاهی به میزان ۱۰ نمره‌ی کتبی و ۱۰ نمره‌ی شفاهی تعییر یافته است.

توفیق بیشتر شما را در آموزش قرآن کریم آرزومندیم

و في الأرض آيات للهولئين
و در زمین هرگز اهل بیرون شناخته نهاد توحید وحدت است
[آل عمران: ۱۹]

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش آموزان عزیز، ورود شما را به کلاس سوم راهنمایی تحصیلی خوش آمد می گوییم. امیدواریم امسال نیز درس قرآن برای شما جذاب باشد، زیرا اولاً قرآن را از روی قرآن کامل می خوانید و از این رو ده جزء سوم قرآن کریم، علاوه بر کتاب آموزش قرآن در اختیار شما قرار گرفته است و ثانیاً آموزش درک معنای آیات قرآن که از سال های اول و دوم آغاز شده بود، اینک در سال سوم ادامه پیدا می کند. اگر کتاب خود را ورق بزنید خواهید دید که دارای مطالب گوناگون و جالبی است. ما سعی کردیم مطالب کتاب به نحوی باشد که شما در کلاس فعال باشید تا بیشتر مطالب هر درس را در کلاس بیاموزید. هر درس در دو جلسه تدریس می شود. در هر درس، فعالیت های مربوط به خانه را نیز به خوبی تمرین کنید تا زمینه‌ی دانش و ارتباط شما با قرآن کریم هر چه بیشتر فراهم شود و نیز در مطالب آموخته شده مهارت و توانایی کافی به دست آورید.

هر درس این کتاب از بخش های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر هر یک به شرح زیر است.

۱- قرائت آیات: اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح تر و روان تر بخوانید. لوح فشرده (CD) قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با شنیدن آن، از صوت زیبای قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲- درک معنا: شاید شما همیشه با خود می گفتید: آیا روزی می رسد که من علاوه بر قرائت صحیح آیات قرآن، معنای آن ها را نیز بفهمم تا با سخنان خدا بیشتر آشنا شوم؟ ما می خواهیم به شما بگوییم که: آری، اکنون چنین روزی فرا رسیده است!

زیرا از سال گذشته در درس قرآن و درس عربی، گام هایی را برداشته اید که شما را به آرزویتان نزدیک می کند.

بنابراین سعی کنید با دققت و علاقه، بخش «درک معنا» یا «کار در کلاس را» به کمک هم کلاسی خود به خوبی انجام دهید و به توضیحات دیگر محترم قرآن نیز توجه کنید تا به تدریج بر مهارت خود

در فهم کلمات و عبارات قرآنی بیفزایید.

۳- آشنایی با قرآن و قرآن دوستان:

مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقه‌ی خاصی داشته‌اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب‌های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. ما سعی کرده‌ایم در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی که نشان‌دهنده‌ی عظمت قرآن و علاقه‌ی مسلمانان و حتی غیرمسلمانان به قرآن است، تهیه کنیم. شما می‌توانید از طریق تماس با وب‌گاه (سایت) گروه قرآن دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی به نشانی زیر، ضمن استفاده از مطالب متنوع آن، نظر و پیشنهاد خود را نیز با ما در میان بگذارید.

وب‌گاه (سایت) : <http://quran-dept.talif.Sch.ir>

مؤلفان کتاب برای شما آرزوی توفیق دارند.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۰۴ تا ۴۱۲ قرآن کریم

با توجه به توضیحات پیش‌گفتار کتاب، فعالیت‌های زیر را انجام دهید:

فعالیت اول – پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۰۴ تا ۴۱۲ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم – خواندن آیات: با انتخاب دیبر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بسیار بخشنده ، مخفی نیست ، وعده ، تخلف نمی کند

معنا	کلمه	نمره	معنا	کلمه	نمره
لغزان	لَّازِغٌ	۶	قرآن	*فُرقان*	۱
بیخش	هَبْ	۷	لَا يَخْفَى	۲
.....	وَهَاب	۸	ژرف‌اندیشان، اندیشمندان	رَاسِخُونَ	۳
نزد	لَدْنُ	۹	لَا يُخْلِفُ	۴
.....	میعاد	۱۰	خردمدان، صاحبان خرد	أُولُوا الْأَلْبَابِ	۵

* فُرقان : وسیله‌ی تشخیص حق از باطل

تمرين دوم - تركيبها و عبارت های قرآنی را به کمک هم گروه خود معنا کنید.

رديف	تركيب	معنا
١	لَا يَخْفِي عَلَى اللَّهِ	
٢	وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ	
٣	لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ	
٤	لَا تُرْزِغُ قُلُوبَنَا	
٥	فَهَبْ لِي	
٦	مِنْ لَدُنْكَ	
٧	لَا يُخْلِفُ اللَّهُ	
٨	رِبَّكَ الْعَزِيزُ الْوَهَابُ	

تمرین سوم - ترجمه‌ی صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا

الف - پروردگارا به من حکمت و دانش بیخش.

ب - پروردگارم به من حکمت و دانش بخشد.

۲. وَ هَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

الف - و آن‌ها را به راه راست هدایت می‌کنیم.

ب - و آن‌ها را به راه راست هدایت کردیم.

۳. وَمَا يَذَّكُرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلَّابِ

الف - جز خردمندان متوجه نمی‌شوند.

ب - فقط داشمندان متوجه می‌شوند.

۴. نَرَأَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ

الف - بر تو کتاب را به حق نازل کردیم.

ب - بر تو کتاب را به حق نازل کرد.

۵. رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ هَبْ لِي مُلْكًا

الف - پروردگارا مرا بیامرز و به من فرمان روایی بیخش.

ب - پروردگارم مرا آمرزید و به من فرمان روایی بخشد.

تمرین چهارم - در سال های قبل با معنای فعل های «خَلَقْنَا، رَزَقْنَا، ظَلَّمُوا» آشنا شده اید. اینک با توجه به آنچه در درس عربی آموخته اید این عبارات قرآنی را که در آن ها سایر صیغه های این فعل ها به کار رفته است، معنا کنید.

۱. رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بِاطِّلًا

۲. يَا قَوْمٍ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ

۳. قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

۴. أَللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ

۵. وَ مَا ظَلَمْنَاهُمْ وَ لِكِنْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۰۴ تا ۴۱۲ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه های ۴۰۶ قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن ها را می دانید، جست وجو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه ای آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول - مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم - خواندن صفحات ۴۱۳ تا ۴۲۰ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کید.

فعالیت سوم - آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. وَأَنْزَلَ اللَّهُرَاةَوَالْإِنْجِيلَ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ

۲. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِإِيمَانِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

۳. إِنَّ اللَّهَ لَا يَحْفِي عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

۴. وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ إِيمَانًا بِهِ

۵. كُلُّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَ مَا يَذَكَّرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ

و پند نمی‌گیرند

۶. رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا

هدایت کردی ما را.

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۱۳ تا ۴۲۰ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنا را از صفحه‌ی ۴۱۵ جست‌وجو کرده و معنا کنید.

* در اینجا «منْ قَبْلُ» به صورت «قبلاً، از قبل» معنا می‌شود.

آل عمران

سومین سوره‌ی قرآن،
آل عمران نام دارد که دارای ۲۰۰ آیه
و ۳۵۰ کلمه است و حدود ۱/۵٪
جزء از قرآن کریم را شامل می‌شود.
این سوره در سال سوم هجری، پس
از جنگ اُحد در مدینه نازل شد.
عمران نام سه نفر از اشخاص مشهور
بوده است. نام پدر حضرت موسی (ع)،
پدر حضرت مریم (ع) و پدر حضرت
علی (ع)؛ البته پدر حضرت علی (ع)
بیشتر به ابوطالب مشهور است.
کلمه‌ی آل عمران (خاندان عمران) در

این سوره دو بار به کار رفته است که در آیات ۳۳ و ۳۵ از دو عمران اول و دوم یاد شده است.
در سوره‌ی آل عمران، ماجراهی جنگ اُحد، و مطالب فراوانی راجع به جهاد، مباھله،
دعوت یهود به اسلام، امر به صبر و پایداری، بیان فضیلت شهدا و چند دعای زیبا آمده
است. این سوره زمانی نازل شد که ندای دعوت اسلام در جهان آن روز طنین انداز شده و
دشمنان اسلام، حساس و گوش به زنگ بودند. آیات درس‌های این کتاب از همین سوره
انتخاب شده است.

به کمک دوستان خود درباره‌ی سوره‌ی آل عمران
تحقیق بیشتری کرده و در کلاس گفت و گو کنید.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۲۹ تا ۴۲۱ قرآن کریم

چه زیبا! اگر از آغاز سال تحصیلی تاکنون روزی یک صفحه از قرآن کریم را خوانده باشید، کار کم ولی پیوسته برکات زیادی دارد. طولانی ترین راه‌ها، گام به گام طی می‌شود. چه خوب است از همین دوران نوجوانی به کارهای خوب ولی به ظاهر کوچک عادت کنید. یکی از بهترین کارها خواندن مستمر و روزانه‌ی قرآن کریم است. این کار ساده ولی بسیار ارزشمند را حتماً انجام دهد.

در این درس نیز هم‌چون درس قبل، دبیر محترم صفحات ۴۲۹ تا ۴۲۱ قرآن کریم را میان دانش‌آموزان تقسیم می‌کند تا فعالیت‌های زیر انجام شود.

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۲۹ تا ۴۲۱ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

کاردرکلاس

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

کفر می ورزند ، می کشند ، امر می کنند ، یاور ، عدل

معنا	کلمه	نُون
.....	يَكْفُرونَ	۶
رساندن پیام، پیام	بَلَاغ	۷
.....	يَأْمُرُونَ	۸
کار خوب	مَعْرُوف	۹
.....	قِسْط	۱۰

معنا	کلمه	نُون
.....	يَقْتُلُونَ	۱
بشرات ده	بَشِّر	۲
.....	نَصِير	۳
تباه شد ، از بین رفت	حَبَطَتْ	۴
قرار بده	إِجْعَلْ	۵

تمرین دوم - ترکیب ها و عبارت های قرآنی را به کمک هم گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	بَشِّرِ الصَّابِرِينَ	
۲	عَلَيْكَ الْبَلَاغُ	
۳	كَيْفَ تَكُفُّرُونَ بِاللَّهِ	
۴	يَأْمُرُهُمْ	
۵	تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ	
۶	وَاجْعَلْ لَنَا	
۷	مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا	

تمرین سوم - ترجمه های عبارات قرآنی را کامل کنید.

۱- إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ

قطع‌آخدا به و نیکی.

۲- أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ

آیا مردی را که می‌گوید خداست.

۳- أَفِبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ

پس به باطل و به نعمت خدا

۴- لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ

نگیرند مؤمنان را دوستانی به جای

۵- وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِإِيمَانِنَا وَلِقاءَ الْآخِرَةِ حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ

تکذیب کردند و دیدار آخرت را

تمرین چهارم - با توجه به آموخته‌های قبلی خود در درس قرآن و عربی، این عبارات قرآنی را معنا کرده و به فعل‌های مشخص شده، بیشتر توجه کنید. قبلًاً معنای صیغه‌های دیگری از این فعل‌ها را (یَعْلَمُونَ، يَسْكُرُ، يَهْدِي، يَشَاءُ، يَجْعَلُ، يَكْفُرُونَ) فراگرفته‌اید.

۱. وَ اللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

۲. تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَ لَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ

۳. قَالَ هُذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوْنِي إِشْكُرْ أَمْ أَكْفُرْ

تا مرا بیازماید آیا.....

۴. وَ لِكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبادِنَا

۵. الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا إِخْرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

خدای دیگر، پس به زودی.....

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۲۹ تا ۴۲۱ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۴۲۳» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جستجو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۴۳۷ تا ۴۳۰ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامُ

۲. الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا آمَنَّا

۳. فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِناعَذَابَ النَّارِ

و نگهدار مارا

۴. إِنَّ الَّذِينَ يَكُفُرُونَ بِعِيَاتِ اللَّهِ

۵. وَ يَقْتُلُونَ التَّبِيَّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ

۶. وَ يَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۳۷ تا ۴۳۰ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنا را از صفحه‌ی ۴۳۵ جست و جو کرده و معنا کنید.

دختر خردسال حافظ قرآن

رقیه محمدی در سال ۱۳۶۸ در شهر تهران متولد شد. هنگامی که رقیه نوزاد بود، خانواده‌ی او در منزل از طریق رادیو و یا ضبط صوت به تلاوت قرآن گوش می‌دادند. به همین جهت از همان ابتدا رقیه با صدای روح بخش قرآن آشنا و مأنس می‌شد.

کمتر از ۳ سال داشت که توانست شش سوره از جزء آخر قرآن را حفظ کند، هنگامی که پدر رقیه علاقه‌ی او را به قرآن مشاهده کرد، تصمیم گرفت با تهیه‌ی نوارهای قرآن و تشویق‌های پی‌درپی، او را در حفظ قرآن یاری کند. سرانجام «رقیه محمدی» در شب تولد حضرت امام حسن عسکری (ع) در تاریخ ۱۳۷۴/۶/۱۲ موفق شد در مدت ۳ سال در سن کمتر از شش سالگی قرآن مجید را به‌طور کامل حفظ کند و از آن پس در ردیف خردسال‌ترین حافظان کل قرآن در جهان قرار گرفت. رقیه محمدی برای حضور در «مجالس قرآنی» و اجرای برنامه‌های قرآنی به بیشتر شهرهای ایران و برخی کشورهای جهان سفر کرده است که برنامه‌های او مورد توجه بسیاری قرار گرفته است.

رقیه محمدی در سفری به انگلستان، برنامه‌های قرآنی فوق العاده‌ای در شهرهای مختلف انگلستان اجرا کرد که مورد توجه بسیاری از مسلمانان و غیر مسلمانان قرار گرفت و پس از امتحانی که هفت تن از استادان دانشگاه اسلامی حجاز در انگلستان از وی به عمل آورdenد، موفق به دریافت درجه دکترا شد.

او به راستی برای مسلمانان و ایران افتخار آفرینده است.
امیدواریم شما نیز روزی افتخارآفرین باشید.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۳۸ تا ۴۴۵ قرآن کریم

فعالیت اول—پیش خوانی: بس از تقسیم صفحات ۴۳۸ تا ۴۴۵ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم—خواندن آیات: با انتخاب دییر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: دانش‌آموزان علاوه‌مند با راهنمایی دییر محترم، با استفاده از لوح فشرده (CD) قرائت قرآن کریم که در اختیار دارند یا نوار قرائت زیبای قاریان مختلف، قطعه‌ای از آیات صفحات ۴۳۸ تا ۴۴۵ قرآن کریم را انتخاب کرده و با هماهنگی دییر محترم چند دقیقه‌ای آن قرائت را در جلسه‌ی آینده در وقت آموزش قرائت، در کلاس پخش کنند.

هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حروف «ح» توجه کنید و سعی کرده شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

روزی می‌دهد ، دوست می‌دارید ، گمراهی ، دوست می‌دارد ، نیکو

معنا	کلمه	نحو
.... خوب ،	حَسَنٌ	۶
می آورد	يَأْتِيُ ... بـ	۷
.....	يَرْزُقُ	۸
به زودی	سَوْفَ	۹
..... ضلال، ضلالة	ضَلَالٌ، ضَلَالَةٌ	۱۰

معنا	کلمه	نحو
.....	يُحِبُّ	۱
.....	تُحِبَّونَ	۲
پیروی کنید	إِتَّبِعُوا	۳
می یابد	تَجِدُ	۴
برگزید	اصْطَفَى	۵

تمرین دوم - ترکیب‌ها و عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	رِزْقًا حَسَنًا	
۲	تَحْدُّ كُلُّ نَفْسٍ	
۳	يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ	
۴	*فَاتَّبِعُونِي	
۵	بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	

تمرین سوم - خطای هر یک از ترجمه‌ها را مشخص کنید و ترجمه‌ی صحیح را

بنویسید.

ردیف	عبارات قرآنی	ترجمه‌ی نادرست	ترجمه‌ی درست
۱	قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ	بگو اطاعت کردند خدا و پیامبر را.	
۲	قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ	گفت قوم من پیروی کردند پیامبران را.	
۳	يَا مَرِيمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ	ای مریم، قطعاً خداوند ترا بر می‌گزیند.	
۴	قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ	بگو چه کسی از آسمان‌ها و زمین به شما روزی داد.	

*فَاتَّبِعُونِي = فَاتَّبِعُوا + ن + ئ؛ گاهی قبل از «ئ» حرف «ن» اضافه می‌شود ولی در معنا تأثیری ندارد بلکه برای آسان شدن تلفظ کلمه است.

تمرین چهارم - به معنای فعل «یَشْكُرُونَ» در دو عبارت قرآنی زیر توجه کنید :

لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ : برای گروهی که شکر می‌کنند.

لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ : شاید آن‌ها شکر کنند.

همان طور که می‌دانید هر دو فعل فوق مضارع است؛ ولی در عبارت اول به صورت مضارع اخباری (با پیشوند «می») و در عبارت دوم به صورت مضارع التزامی (بدون پیشوند) معنا شده است. برای ترجمه‌ی مناسب، باید با توجه به سایر اجزای جمله، فعل مضارع را به صورت اخباری یا التزامی معنا کرد. معمولاً فعل‌هایی که پس از «آن»، «من»، «العلَّ» و «إن» می‌آید، مضارع التزامی معنا می‌شود. اکنون عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

۲- وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ

۳- وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَ

۴- يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

۵- وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۲۸ تا ۴۴۵ قرآن کریم را بخوانید و هم‌چنین از صفحه‌ی «۴۴۴» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول - مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم - خواندن صفحات ۴۴۶ تا ۴۵۴ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ح» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم - آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- يَوْمَ تَرْجُدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا

حاضر.

۲- فُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

۳- يُحِبِّكُمُ اللَّهُ وَ يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

۴- وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

۵- إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى إِادَمَ وَ نُوحًا وَ أَلَّا إِبْرَاهِيمَ وَ أَلَّا عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ

۶- قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

آن

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۴۶ تا ۴۵۴ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنا را از صفحه‌ی «۴۵۰» جست و جو کرده و معنا کنید.

۱- در اینجا «كُنْتُمْ تُحِبُّونَ» به همان معنای «تُحِبُّونَ» است.

۲- «يُحِبِّبُ» به همان معنای «يُحِبُّ» است.

امتحان

ساعت امتحان بود. تنبلی و سستی در درس خواندن، کار دستم داده بود و اضطراب سراپای وجودم را گرفته بود. چه کنم؟ هر لحظه فکری به ذهنم می‌آمد. آخر تصمیم خود را گرفتم. کتاب درسی را در کشوی میز گذاشت و با ظرافت تمام آن را

طوری قرار دادم که نه کسی متوجه شود و نه به هنگام استفاده دچار مشکل شوم. لحظه‌ای احساس آرامش کردم. معلم وارد کلاس شد و برگه‌های سوال را توزیع کرد، همه آماده‌ی امتحان بودیم، اما ناگهان او بچه‌های کلاس را غافلگیر کرد. آهسته آهسته به سوی تخته سیاه رفت و آیه‌ای کوتاه از کتاب بزرگ آسمانی را بر روی آن نوشت:

الَّمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى

سپس رو به ما کرده و تنها یک کلام گفت: «آخرین نفر، ورقه‌های امتحان را به دفتر بیاورد و به من تحولیل دهد». آنگاه پیش چشمان مبهوت ما از کلاس خارج شد. او نگاه همواره ناظر خدا را به یاد می‌آورد و خود رفت. حالت عجیبی به من دست داد، من که از امتحان چیزی بلد نبودم، در ورقه‌ام هیچ چیز ننوشتم، جز یک جمله:

آری، یافتم که خدا همیشه مرا می‌بیند!

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ

به مردان با ایمان بگو دیده فرو نهند

وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ

و پاکدامنی ورزند،

ذُلِكَ أَزْكِيَ لَهُمْ

این برای آنان پاکیزه‌تر است

إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

زیرا خدا به آنچه انجام می‌دهند آگاه است.

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضُنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ

و به زنان با ایمان بگو دیده فرو نهند

وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ

و پاکدامنی ورزند

وَلَا يُبَدِّيْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ...

و زیورهای خود را آشکار نکنند مگر آنچه که نمایان است.

سوره‌ی نور آیه‌ی ۳۰ و ۳۱

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۵۵ تا ۴۶۲ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۵۵ تا ۴۶۲ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ع» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید. قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

ما ، نزدیکان ، بشارت می دهد ، پرنده ، خلق می کنم ، یاران

معنا	کلمه	نمره
.....	طَيْرٌ	۶
می شود	تَكُونُ	۷
.....	أَنْصَارٌ	۸
حواریوں یاران نزدیک حضرت عیسی (ع)	حَوَارِيَّوْنَ	۹
.....	نَحْنُ	۱۰
	بِلْ	۱
مقربان،	مُقَرَّبِينَ	۲
آوردم	جَئْتُ	۳
.....	أَحْلَقُ	۴
	طِين	۵

تمرین دوم - ترکیب‌ها و عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكُمْ	
۲	كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ	
۳	وَجِئْتُكُمْ بِعَايَةٍ	
۴	وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطَّينِ	
۵	فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي	
۶	قَالَ الْحَوَارِيُونَ	
۷	نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ	

تمرین سوم - با استفاده از کلمات و ترجمه‌های داده شده، عبارات قرآنی زیر را کامل کنید.

يَعْمَلُونَ، تَخْلُقُونَهُ، كَمَثَلٍ، خَلَقْتَهُ، بِبَيِّنَةٍ

۱. قَدْ جِئْتُكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ

قطعًا برای شما دلیل روشنی از سوی پروردگارتان آوردم.

۲. إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ ءاَدَمَ

قطعًا مثل حضرت عیسی نزد خداوند مانند مثل حضرت آدم است.

۳. وَ يُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ الصَّالِحَاتِ

و بشارت می دهد به مؤمنان، آنان که عمل صالح انجام می دهند.

۴. أَأَنْتُمْ أَمْ نَحْنُ الْخالِقُونَ

آیا شما آن را می آفرینید یا ما آفریننده هستیم؟

۵. خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَ مِنْ طِينٍ

مرا از آتش آفریدی و او را از گل آفریدی.

تمرین چهارم - به معنای «من» در مثال زیر دقت کنید و سایر عبارات را مانند آن معنا کنید.

مثال: مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا :

بعضی از شما کسانی هستند که دنیا را می خواهند؛

۱. وَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ

۲. فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ

۳. وَ مِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ

۴. وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانًا بِاللَّهِ

۵. مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَ أَكْثُرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

نکته

گاهی «من» به صورت «بعضی از» معنا می شود.

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۵۵ تا ۴۶۲ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۴۵۸» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌جو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول - مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم - خواندن صفحات ۴۶۳ تا ۴۷۰ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ع» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم - آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرِيْمُ

۲. إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ

تو را

۳. إِسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرِيْمَ

۴. وَجِيْهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ

آبرومند

۵. وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالثَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ

۶. وَرَسُولًا إِلَيْهِ بَنَى إِسْرَائِيلَ أَتَى قَدْ جِئْتُكُمْ بِإِيمَانٍ مِنْ رَبِّكُمْ

۷. أَتَى أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطَّيْنِ كَهْيَةً الطَّيْرِ

مانند شکل

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۶۳ تا ۴۷۰ قرآن کریم را بخوانید و همچنین چند کلمه یا ترکیب آشنا را از صفحه‌ی ۴۶۹ جست و جو کرده و معنا کنید.

* در اینجا منظور از «كَلِمَةٍ مِنْهُ» حضرت عیسی علیه السلام است.

قرآن در جبهه

پس از نماز صبح، در گوشه‌ای از خاکریز، خودم را رها می‌کنم. هنوز چشمان خسته‌ام نیمه‌باز است که صدای انفجاری غافلگیرم می‌کند، بچه‌ها به سرعت در پشت خاکریزها سنگر می‌گیرند. ما کمین خورده‌ایم

نیروهای زرهی دشمن در حال تزدیک شدن هستند. حلقه محاصره لحظه به لحظه تنگ‌تر می‌شود. از یک سو نیروهای ما خسته هستند و به استراحت نیاز دارند و از سوی دیگر ارتباط ما با نیروهای خودی، قطع شده است و غیر از سلاح‌های سبک مانند: کلاشنیکوف و آر.پی.جی، اسلحه‌ی دیگری نداریم. خاکریزهای کوتاه کنار جاده کاملاً در تیررس تانک‌های دشمن قرار دارد.

پیام قرآنی

وَ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا

و هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند، مرده مپنداز،

بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزَّقُونَ

آل عمران ۱۶۹ بلکه زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی داده می‌شوند.

در چنین موقعیت خطری که بچه‌ها هریک به کاری مشغول هستند، با تعجب می‌بینم که غلامرضا صالحی بدون توجه به این همه هیاهو، در گوش‌های نشسته و در حالی که قرآن کوچکی در دست دارد، آرام زمزمه می‌کند. شگفت‌زده از او می‌پرسم برادر عزیزم! در این وضعیت، کاری لازم‌تر از خواندن قرآن پیدا نمی‌شود؟! نگاهی به من می‌کند و با تبسم می‌گوید: «قرآن به انسان آرامش و نیرو می‌دهد و من در این شرایط به این نیرو و آرامش نیاز دارم». دقایقی به خواندن قرآن ادامه می‌دهد و بعد قرآن را می‌بوسد و در جیب روی سینه‌اش می‌گذارد و همراه با بچه‌های آر.پی.جی زن داخل شیار می‌شود.

باران گلوله‌ی تانک لحظه به لحظه شدیدتر می‌شود. ناگهان غلامرضا را می‌بینم که با یک حرکت، خود را جلوی تانک دشمن می‌رساند و آن را هدف قرار می‌دهد و به آتش می‌کشد. با توقف این تانک، تقریباً جاده مسدود شده و در عرض چند دقیقه تعداد دیگری تانک متوقف می‌شود. فریاد «الله اکبر» از هر سو به گوش می‌رسد و بچه‌ها از خاکریزها سرازیر می‌شوند

غلامرضا بار دیگر آر.پی.جی را آماده می‌کند ولی این بار قبل از فریاد تکییر، گلوله‌ای هوا را می‌شکافد و بر پیشانی بلندش می‌تشیند. صدای آخرین «الله اکبر» او با پرواز روح پاکش به آسمان می‌رود.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «غ» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت می کنم ، پیروی کردند ، مسیحی ، شریک نگیریم ، شاهد و گواه هستید

معنا	کلمه	ردیف
حق‌جو، یکتاپرست	حَنِيفٌ	۶
.....	إِثْبَعُوا	۷
.....	شَهَدُونَ	۸
.....	أَعْبُدُ	۹
بایاید	تَعَالَوْا	۱۰

معنا	کلمه	ردیف
یکسان، مساوی	سَوَاءٌ	۱
.....	لَا نُشَرِّكُ	۲
خدایان	أَرْبَابٌ	۳
چرا؟	لِمَ	۴
.....	نَصْرَانِيَّ	۵

تمرین دوم - عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	فُلْ يَا آيَهَا الْكَافِرُونَ	
۲	لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ	
۳	وَ لَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا آتَيْتُمْ	
۴	وَ لَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ	
۵	تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ	
۶	إِتَّبِعُوا الْحَقَّ	
۷	إِتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ	

* ما : آنچه

تمرین سوم - شماره‌ی هر عبارت را مقابل ترجمه‌ی مربوط به آن بنویسید.

۱. إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَ قَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

۲. فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

۳. وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءامَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

۵. إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ

□ و جن و انس را خلق نکردم جز برای این که مرا عبادت کنند.

□ قطعاً سزاوارترین مردم به ابراهیم کسانی هستند که او را پیروی کردند.

□ ای کسانی که ایمان آوردید، چرا می گوید چیزی را که عمل نمی کنید؟

□ هنگامی که به پدرش و قومش گفت: چه چیزی را می پرستید؟

□ پس عبادت نمی کنم کسانی را که به جای خدا عبادت می کنند.

تمرین چهارم - به معنای کلمه‌ی «من» در دو عبارت زیر دقت کنید.

ما لَهُمْ مِنْ ناصِرِينَ : برای آن‌ها هیچ یاوری نیست.

هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ : آیا هیچ خالقی غیر از خدا وجود دارد؟

کلمه‌ی «من» در جمله‌های منفی یا سؤالی عموماً «هیچ» معنا می‌شود. اکنون این عبارات قرآنی را معنا کنید.

۱. وَ مَا مِنْ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ

۲. وَ مَا لَكُمْ مِنْ ناصِرِينَ

۳. قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ

۴. وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

۵. وَ مَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا نَصِيرٍ

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۴۷۴» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌جو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۴۸ تا ۴۸۷ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «غ» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ

۲- تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

۳- أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا

۴- وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ

و نباید بگیرند

۵- مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا

۶- وَلِكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا

۷- وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

از

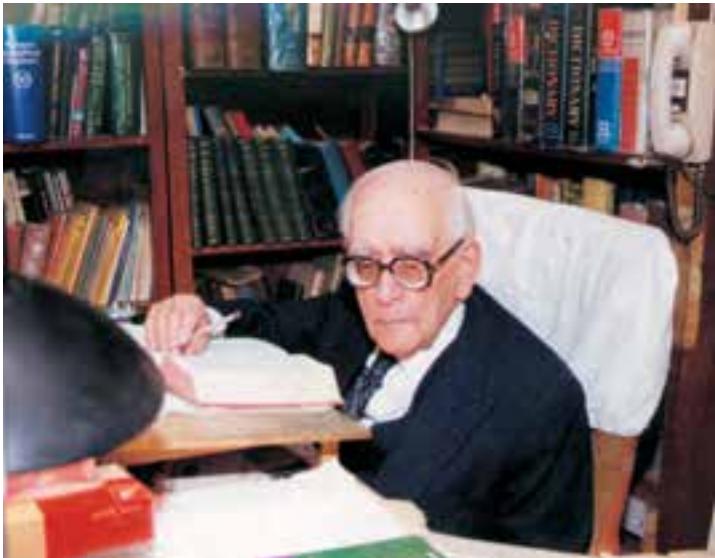

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۸۰ تا ۴۸۷ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی ۴۸۳ جست و جو کرده و معنا کنید.

مرد اول علمی جهان، حافظ قرآن بود

در پنجم اسفند ماه سال ۱۲۸۱ ه.ش، در یکی از محله‌های شهر تهران، کودکی چشم به جهان می‌گشاید که او را «سید محمود» می‌نامند. او در همان دوران کودکی از سرپرستی پدر محروم می‌شود و مادر فداکار و فاضلش، در نهایت فقر و محرومیت، او و برادرش را به نیکی تربیت می‌کند. سید محمود به دلیل علاقه‌ی بسیار و زحمات مادر در همان دوران کودکی، حافظ قرآن می‌شود و آن‌گاه مدارج علمی را یکی پس از دیگری با رتبه‌ی ممتاز سپری می‌کند تا این که در هفده سالگی اولین رتبه‌ی کارشناسی خود را در رشته‌ی ادبیات دریافت می‌نماید. سپس در طی هفت سال بعد، شش مرک کارشناسی در رشته‌های مهندسی راه و ساختمان (عمران)، ریاضیات، ستاره‌شناسی، زیست‌شناسی، مهندسی معدن و مهندسی برق و بالاخره دکترای فیزیک را به دست می‌آورد و این در حالی است که او ۲۵ سال بیشتر ندارد. از آن پس او سال‌ها به تحقیق و بررسی در علم فیزیک مشغول می‌شود تا این که نظریه‌ی جدیدی را در علم فیزیک تحت عنوان «نظریه‌ی بی‌نهایت بودن ذرات»، برای اولین بار به جهان عرضه می‌کند. مشوق و راهنمای اصلی او در طراحی و ارائه‌ی این نظریه کسی نیست جز «آلبرت انیشتین» مشهورترین فیزیکدان جهان.

دکتر سید محمود حسابی، اعتقادی عمیق و اُنس بسیار با قرآن کریم داشت، به طوری که در جلسات علمی و مذهبی، در ضمن بحث و گفت‌وگو از آیات قرآن و روایات معصومین(ع) بهره می‌گرفت و به آن‌ها استدلال می‌کرد. مثلاً یکی از این جلسات، جلسه‌ای بود که هر هفته با حضور استادی از حوزه و دانشگاه هم‌چون استاد شهید مرتضی مطهری(ره) و علامه محمدتقی جعفری(ره)، در منزل ایشان تشکیل می‌شد.

دکتر حسابی، مردی خوش‌رو و کم‌سخن و استادی با وقار و فروتن بود. ایشان فرزندانش را از کودکی به فraigیری قرآن و انجام واجبات دینی تشویق و ملزم می‌نمود و از آنان می‌خواست قرآن را با لهجه‌ی فصیح و زیبای عربی و با درک معنای آیات، تلاوت کنند.

این دانشمند فرزانه، علاوه بر آن که دیوان اشعار حافظ و سعدی را از حفظ داشت، بر چهار زبان زنده‌ی دنیا یعنی عربی، فرانسوی، انگلیسی و آلمانی تسلط داشت و هم‌چنین در تحقیقات علمی خود، از زبان‌های سانسکریت، لاتین، یونانی، پهلوی، اوستایی، ترکی، ایتالیایی و روسی استفاده می‌کرد.

به خاطر تلاش‌های خستگی ناپذیر علمی و پژوهشی وی، بزرگ‌ترین نشان علمی فرانسه به ایشان اعطای شد. هم‌چنین در سال ۱۳۶۶ هـ.ش در ایران از خدمات او به عنوان «پدر فیزیک ایران» تقدیر و سرانجام در سال ۱۹۹۰ میلادی به عنوان «مرد اول علمی جهان» برگزیده شد.

این دانشمند بزرگ، پس از ۹۰ سال تلاش خالصانه در شهریور ۱۳۷۱ هـ.ش دعوت خدا را لبیک گفت، ولی ایمان محکم و عشق و پشت کار بی‌نظیر او، همواره الگوی داشت پژوهان و دانش‌آموزان با ایمان و پُرتلash ماست.

پیام قرآنی

فاطر ۲۸

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

خلقت دنیای پر از رمز و راز

جمله بود کار جهان آفرین

هر چه فزوتر شودت علم و فهم

بر هنرش بیشتر آری یقین

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ق» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فرق نمی‌گذاریم ، اصلاح کردند ، عفو کرد ، توبه کردند ، زیان کاران ، پاداش ،
شهادت دادند

معنا	کلمه	پیش
.....	جَزَاء	۶
.....	تابوَا	۷
... ، کار نیک کردند	أَصْلَحُوا	۸
طلب می‌کنند، می‌جوینند	يَبْتَغُونَ	۹
... ، گذشت	عَفَا	۱۰
داده شد به	اوْتِيَ	۱
.....	لَا نُفَرِّقُ	۲
یک، هیچ یک	أَحَد	۳
.....	خَاسِرِينَ	۴
.....	شَهِدوا	۵

تمرین دوم - ترکیب‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	وَ مَا أُوتِيَ الْتَّبِيِّنَ	
۲	عَفَا اللَّهُ عَنْكَ	
۳	أَيَّبْتَغُونَ	
۴	عِنْهُمُ الْعِزَّةُ	
۵	فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا	
۶	وَ شَهِدوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ	
۷	هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ	
۸	إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَ أَصْلَحُوا	

تمرین سوم - ترجمه‌ی صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱- فَمَنْ عَفَا وَ أَصْلَحَ

الف- پس هر کس عفو کرد و کار نیک کرد، ب- پس اگر عفو کردی و کار نیک کردی،

۲- فَأَجْرُهُ وَ عَلَى اللَّهِ

الف- پس اجرش با خداست. ب- پس اجرش، آمرزش الهی است.

۲- فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا

الف- پس می‌آمرزد کسانی را که توبه می‌کنند، ب- پس بیامرز کسانی را که توبه کردند،

۱- ما : آنچه

۲- گاهی «علی» به معنای «به ضرر» است.

تمرین چهارم - به معنای این عبارت قرآنی توجه کنید.

الَّيْسَ الصُّبُحُ بِقَرِيبٍ : آیا صبح نزدیک نیست؟

همان طور که می‌بینید حرف «بِ» در عبارت بالا معنا نشده است؛

گاهی در جمله‌های منفی حرف «بِ» برای تأکید می‌آید ولی در فارسی معنا نمی‌شود.
اکنون عبارات زیر را ترجمه کنید.

۱- وَ مَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

۲- وَ مَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

۳- الَّيْسَ ذُلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ *

أنس با قرآن در خانه

- ۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی (۴۹۴) قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌جو کرده و معنا کنید.
- ۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

*مَوْتَىٰ : مردگان

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۴۹۶ تا ۵۰۴ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ف» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. قُلْ إِيمَنَا بِاللّٰهِ وَ مَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا

۲. وَ مَا أَنْزَلَ عَلٰى إِبْرٰاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ

و نوادگان

۳. وَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَ عِيسَىٰ وَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ

۴. لَا نَفِرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ نَحْنُ لَهُ وَ مُسْلِمُونَ

۵. وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

پس هرگز قبول نمی‌شود

۶. وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

۷. كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ فَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ اِيمَانِهِمْ

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۹۶ تا ۵۰۴ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۴۹۹» جست و جو کرده و معنا کنید.

مرا نظم قرآن خوش آمد نکو

امید مجده متولد ۱۳۵۰ و اهل نیشابور است. پس از آن که تحصیلات خود را در رشته مهندسی پتروشیمی در دانشگاه امیرکبیر به پایان رساند، موفق به دریافت کارشناسی ارشد و دکترا در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد. او موفق شده است کل قرآن کریم و نهج البلاغه را به ترجمه‌ی منظوم درآورد. بینیم خود او در این باره چه می‌گوید:

شبی در دوران دانشجویی مشغول خواندن قرآن بودم، احساس کردم چه خوب است زیبایی‌های قرآن تا آنجا که ممکن است در قالب ترجمه‌ای زیبا جلوه کند. این بود که تصمیم گرفتم قرآن را به گونه‌ای ترجمه کنم تا این ترجمه برای نوجوانان و جوانان و نیز اهل علم و ادب، جذاب باشد. این تصمیم سراغز به نظم درآوردن ترجمه‌ی قرآن گشت.

ترا طبع شعر است جاری چو آب سِزد گر به شعر آوری این کتاب
همان شب در این سخن باز شد ز حمد و ز توحید آغاز شد
پس از آن سرودم به شور و به شوق به لطف خدایی که بخشید ذوق

شاید باور نکنید اگر بگوییم مطالعات قرآنی من تا آن زمان به اندازه‌ی کسانی بود که قرآن را به دست می‌گیرند و فقط به روحانی آیات بسنده می‌کنند. ولی رفته‌رفته علاقه‌ی من به درک معنای قرآن بیشتر شد.

به ترجمه آیات ۸۶ سوره‌ی آل عمران که توسط آقای مجده به نظم سروده شده است، توجه نمایید.

گروهی که هستند ناراستکار	چگونه هدایت کند کردگار
بگشتند کافر بر آن کبریا	که بعد از گرایش به یکتا خدا
که باشد محمد (ص) رسول الله	پس از آنکه دادند آنها گواه
که خود آمد از سوی پروردگار	پس از آن همه حجت آشکار
چسان راه یابند سوی خدا	دگر باره چستند راه خطا
نخواهد هدایت کند هیچگاه	ستم پیشگان را یگانه الله

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۰۵ تا ۵۱۲ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۰۵ تا ۵۱۲ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ت» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید. قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

انفاق می کنید ، می ترسند ، جایگاه ، نیکان ، راست گفت

معنا	کلمه	معنا	کلمه
.....	مَقَامٌ	۶	بِرْكَةٌ
نیست ... مگر نه ... مگر	إِنْ ... إِلَّا	۷	بِرْ
می ترسم	أَخَافُ	۸	حَتَّىٰ
.....	أَبْرَارٌ	۹	تُنْفِقُونَ، تُنْفِقُوا
.....	يَخَافُونَ	۱۰	صَدَقَ
.....	آیین ، دین	مِلَةٌ

تمرین دوم - عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ حَيْثُ	
۲	إِلَّا أَبْيَكُمْ إِبْرَاهِيمَ	
۳	فُلْ صَدَقَ اللَّهُ	
۴	إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ	
۵	إِنَّى أَخَافُ اللَّهَ	
۶	وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ	

تمرین سوم - ترجمه‌ی عبارات قرآنی را کامل کنید.

۱. اُولئکَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ اُولئکَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

..... کسانی هستند که و افراد با تقدیر هستند.

۲. هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

این چیزی است که و پیامبران

۳. يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَا ئِمٍ

..... جهاد می‌کنند و از سرزنش هیچ سرزنش کننده‌ای.

۴. فَأَنْقُوا اللَّهَ مَا أَسْتَطَعْتُمْ وَ اسْمَعُوا وَ اطِيعُوا

..... آنچه توانایی دارید و بشنوید و پس

* ما : آنچه

تمرین چهارم - به چگونگی ترجمه‌ی «هم» و «آنتَ» در دو مثال زیر دقت کنید.

أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ : آن‌ها همان افراد با تقوا هستند، آن‌ها افراد با تقوا هستند

إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ : قطعاً تو همان شنوای دانا هستی، قطعاً تو شنوای دانا هستی.

گاهی بین دو قسمت جمله، ضمیر می‌آید. این ضمیر معنای جمله را تأکید می‌کند ولی برای ترجمه‌ی ساده‌تر می‌توان آن را معنا نکرد.
اکنون این عبارات قرآنی را به هر دو شکل معنا کنید.

۱- أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ :

۲- إِنِّي أَنَا رَبُّكَ :

۳- إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ :

۴- إِنَّهُ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ :

۵- إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ :

أنس با قرآن در خانه

۱ - سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۰۵ تا ۵۱۲ قرآن کریم را بخوانید و هم‌چنین از صفحه‌ی «۵۱۱» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲ - فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۱۳ تا ۵۲۰ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ث» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. لَنْ تَنْأَلُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

هرگز نمی‌رسید به

۲. وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

۳. قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَأَتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

۴. وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

۵. إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ

بناد

۶. لَذِي بَكَّةَ مُبَارَّكًا وَ هُدًى لِلْعَالَمِينَ

همان که در مکه است

۷. فِيهِ ءاِيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۱۳ تا ۵۲۰ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنیا را از صفحه‌ی «۵۱۷» جست و جو کرده و معنا کنید.

پاداش رسالت

پیرمرد شامی که تحت تأثیر تبلیغات سوء بنی امیه
قرار گرفته است، در میان کاروان بازماندگان کربلا،
چشمش به امام زین‌العابدین(ع) می‌افتد. صفوف
جمعیت را درهم می‌شکافد و خود را به امام می‌رساند
و سر را به سوی آن حضرت بلند کرده و می‌گوید :

سپاس خدای را که شما را هلاک کرد و یزید را بر شما
سلط گردانید.

امام زین‌العابدین (ع) نظری بر او می‌افکنند و چون متوجه
می‌شوند که حق و باطل بر او مشتبه شده، می‌فرمایند :

ای پیرمرد آیا قرآن خوانده‌ای؟
پیرمرد پاسخ می‌دهد : آری!
— آیا این آیه را خوانده‌ای؟!

فَلْ لَا أَسْئِلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا

إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَىٰ.^۱

«بگو من برای رسالت پاداشی از شما

نمی خواهم به جز دوستی خویشانم.»

- بله خوانده ام.

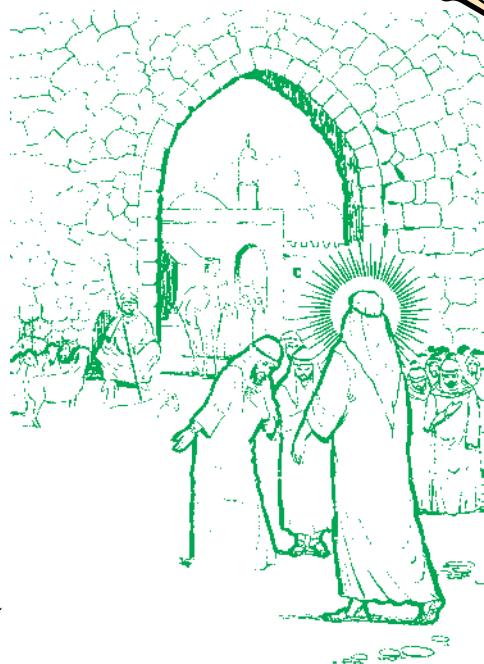
امام می فرمایند : ما یمی خویشانی که

دوستی آنان، پاداش رسالت پیامبر خداست.

آنگاه امام زین العابدین آیات دیگری را

در فضیلت اهل بیت پیامبر اکرم که در قرآن

آمده است تلاوت می کنند.

پیرمرد مات و مبهوت از گفتار خویش پشیمان شده و می پرسد : شمارا به خدا سوگند، خویشان و نزدیکان پیامبر که در قرآن آمده است، شمایید؟

امام می فرمایند : به خدا سوگند، بدون شک ما همانان هستیم. پیرمرد گریان سر به

آسمان بلند کرده و می گوید : خدایا! من از دشمنان خاندان پیامبر بیزارم.^۲

پیام قرآنی

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيرًا^۳

خداآوند می خواهد پلیدی و گناه را از شما اهل بیت دور کند و شمارا پاک و پاکیزه گرداند.

۱- سوری ۲۳

۲- کتاب بحار الانوار ج ۴۵ ص ۱۲۹ و ۱۶۶، عقد الفرید ج ۲۴ ص ۳۸.

۳- احزاب ۲۲

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۲۹ تا ۵۲۱ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۲۹ تا ۵۲۱ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ص» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

تلاوت می کنند، تسبیح کن، بازمی دارید، صبر کنید، کار ناپسند، شتاب می کنند،
ایمان آورد

معنا	کلمه	ق.	معنا	کلمه	ق.
نهی می کنید، ...	ثَنَهُونَ	۶	مُنْكَر	۱
.....	تَصْبِرُوا	۷	يُسَارِعُونَ	۲
زیان می رسانند	يَضْرُّ	۸	ءَامَنَ	۳
حیله ، مکر	كَيْد	۹	می خوانند، ...	يَتَلَوَّنَ	۴
بازگردانیده می شود	تُرْجَحُ	۱۰	سَبِّحْ	۵

تمرین دوم - عبارات فرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	وَإِلَى اللَّهِ	
۲	تُرْجَعُ الْأُمُورُ	
۳	تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ	
۴	وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ	
۵	وَلَوْءَامَنَ *أَهْلُ الْكِتَابِ	
۶	وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ	
۷	يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ	

* هرگاه پس از کلماتی چون «اذا، إن، لو» فعل ماضی باید، بهتر است آن فعل را به صورت مضارع معنا کنیم. سایر فعل‌های جمله نیز به تناسب آن، مضارع معنا می‌شود.

تمرین سوم - ترجمه‌ی عبارات قرآنی را کامل کنید.

۱- يَا بُنَيَّ اقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ

..... فرزندم به پادار را و امر کن به و نهی کن

۲- إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

..... قطعاً باز می دارد از کار زشت و

۳- وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يُضْرِكُوكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا

و اگر و تقو داشته باشید به شما آن‌ها هیچ!

۴- يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

ایمان می آورند و

۵- وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

..... و به کار خوب از

تمرین چهارم - در برخی موارد، کلمه به صورت جمع می‌آید، ولی بهتر است که به صورت مفرد ترجمه شود. به مثال‌های زیر دقت کنید.

۱- وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ← و شما مسلمان (فرمانبردار) هستید.

۲- إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ← اگر مؤمن هستید.

۳- وَ أَكْثُرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ← و بیشتر آن‌ها فاسق هستند.

۴- وَ هُوَ خَيْرُ التَّاصِرِينَ ← و او بهترین یاور است.

۵- وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ← و آن‌ها هیچ یاوری ندارند.

با توجه به این مثال‌ها عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ :

۲- إِنَّا لَهُ وَلَحَافِظُونَ :

۳- وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ :

۴- رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَ نِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ :

۵- هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آياتٍ بَيِّنَاتٍ :

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۲۹ تا ۵۲۱ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۵۲۱» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۳ تا ۵۳۸ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ص» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- كُنْثُمْ خَيْرٌ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ

که پدیدار شد

۲- تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

۳- وَ لَوْءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ

۴- مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَ أَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

۵- يَتْلُونَ ءاياتِ اللَّهِ ءانَاءَ اللَّيْلِ وَ هُمْ يَسْجُدونَ

در ساعات سجده می‌کنند.

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۳ تا ۵۳۸ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۵۳۸» جست و جو کرده و معنا کنید.

چگونه مسلمان شدم؟

دوران کودکی و نوجوانی من، دورانی پر فعالیت و پر فراز و نشیب بود. تحرک و جنب و جوش زیادی داشتم. به نظر خودم تحرک و بی قراری من بیشتر ناشی از یک حس حقیقت جویی بود، احساسی که مرا وادار می کرد همیشه به دنبال واقعیت باشم، و در زندگی فردی صادق باشم. در همان دوران تحصیل سفرهای زیادی به کشورهای اروپایی داشتم به طوری که تقریباً تمام اروپا را گشتم.

من به عنوان یک آلمانی دوستان زیادی داشتم

که برخی از آنها مسلمان بودند. بعد از دریافت دیپلم برای ادامه تحصیل عازم ایتالیا شدم. تصمیم گرفتم که به تحصیل زبان عربی پردازم و در دانشگاه رم در رشته شرق‌شناسی ثبت نام کردم. با شروع درس‌های رشته زبان عربی صفحه جدیدی در زندگی من باز شد. **با یادگیری زبان عربی طبیعتاً با کتاب آسمانی مسلمانان قرآن کریم نیز آشنا شدم و برخی از دستورات آن را مطالعه کرم**، متوجه شدم که اسلام خیلی کامل‌تر از آن چیزی بود که من تا به حال از آن می‌پنداشتم، به همین خاطر سعی کردم تا آنجایی که می‌توانستم بیشتر بخوانم و تحقیق کنم. خصوصاً سعی کردم از نویسندهای مسلمان کتاب‌هایی تهیه کنم. مطالعات من هر روز عمیق‌تر می‌شد و در همین حین نیز رابطه‌ام با مسلمانانی که به دین خودشان عمل می‌کردند بیشتر شد. تا این که یک زمان احساس کردم که دیگر به لحاظ قلبی مسلمان شده‌ام. اما خود را گول می‌زدم که این طور نیست. البته برایم کاملاً اثبات شده بود که اسلام دین واقعی است اما از این که اقرار به مسلمان بودن خویش کنم کمی ترس داشتم. بیشتر از همه اطمینان نداشتم که آیا طاقت گرفتن روزه را دارم یا نه؟ همچنین آیا شهامت لازم برای پوشیدن لباس و حجاب اسلامی را دارم یا نه؟

این دوران مصادف بود با ماه رمضان، با خود گفتم فرصتی است برای این که خودم را آزمایش کم که آیا می‌توانم روزه بگیرم یا نه؟ و بدین ترتیب بود که درست در روز سوم ماه مبارک رمضان مسلمان شدم و به دین اسلام گرویدم و خدا را شاهد می‌گیرم که از آن روز به بعد حتی یک لحظه نیز از این عمل خود احساس پشیمانی نکرده‌ام. البته اضافه کنم که تا آن روز هنوز نمی‌دانستم که غربی‌های غیرمسلمان چقدر از اسلام دور هستند، در همان روز اول مسلمان شدم، عده‌ای از دوستانم را از دست دادم و یک مدت برای آنان حکم دیوانه داشتم. بعد از آن با یک مسلمان مؤمن ازدواج کردم و در این حالت بود که اطرافیانم تا اندازه‌ای تغییرات مرا پذیرفتند، شاید هم موقیت‌های چشمگیر داشتگاهی ام در این امر بی‌تأثیر نبود، من به یاری خدا تمامی دوران تحصیلی را با نمرات عالی سپری کردم و دکترای خویش را از دانشگاه رم گرفتم. البته همسرم در این مسأله خیلی مرا یاری داد. در این میان مشکلات گذشته تا حدودی برطرف شده است و اطرافیان مرا به عنوان یک مسلمان پذیرفته‌اند. خانواده‌ام در آلمان برای اولین بار شاهد بودند که یک مرد مسلمان چقدر بیش از یک مرد غیرمسلمان به همسر خویش کمک می‌کند و یاور همسر خویش است و این که یک زن مسلمان به مراتب از یک زن غیر مسلمان از احترام و حقوق بیشتری برخوردار است.

* هدی (دور تا ۱۹۹۲) ایتالیا

پیام قرآنی

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَي الرَّسُولِ

وَهُرَ زَمَانٌ أَيَّاتٍ رَا كَه بَرْ پِيامِبر (اسلام) نازل شده بشنوند،

تَرَى إِعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ

چشم‌های آن‌ها را می‌بینی که (از شوق) اشک می‌ریزد، به‌حاطر حقیقتی که دریافته‌اند،

يَقُولُونَ رَبَّنَا إِمَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

آن‌ها می‌گویند: پروردگارا! ایمان آور دیم؛ پس ما را با گواهان بنویس.

مائده ۸۳

* رستاخیزی در تاریکی تألیف سوسن صفاوردی

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۳۹ تا ۵۴۶ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۳۹ تا ۵۴۶ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «د» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید. قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

کاردرکلاس

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

مغفرت و آمرزش خواستند ، بستایید ، تکذیب کنندگان ، یاد کردند

معنا	کلمه	ردیف
مغفرت و آمرزش بخواهید از	إِسْتَغْفِرُوا	۶
چه خوب است	نِعَّمٌ	۷
گذشت	خَلَّ	۸
.....	مُكَذِّبِينَ	۹
پیام روشن ، سخن	بَيَانٌ	۱۰

معنا	کلمه	ردیف
.....	سَارِعُوا	۱
کار ناپسند	فَاحِشَةٌ	۲
یا	أَوْ	۳
.....	ذَكَرُوا	۴
.....	إِسْتَغْفَرُوا	۵

تمرین دوم - عبارات قرآنی را به کمک هم گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	وَ مَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ	
۲	قَدْ خَلَّ	
۳	مِنْ قَبْلِهِ الرَّسُولُ	
۴	نِعَّمَ أَجْرُ الْعَالِمِينَ	
۵	إِسْتَغْفِرُوا رَبِّكُمْ	
۶	وَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً	
۷	عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ	

* ما .. إِلَّا : نیست ... مگر

تمرین سوم - با استفاده از کلمات و ترجمه‌های داده شده عبارات قرآنی را کامل کنید.

رَبِّكَ ، فَلْيَتَوَكَّلِ ، أُعِدَّتْ ، سَابِقُوا ، النَّصْرُ

۱. إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ

سبقت بگیرید به سوی آمرزشی از سوی پروردگار تان.

۲. وَ عَلَى اللَّهِ الْمُؤْمِنُونَ

و بر خدا باید توکل کنند مؤمنان.

۳. فَسَبِّحْ بِحَمْدِ وَاسْتَغْفِرْهُ

پس پروردگارت را تسبیح و حمد کن و از او آمرزش بخواه.

۴. وَ مَا إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

و نیست یاری جزا ترد خدای عزیز حکیم

۵. وَ اتَّقُوا النَّارَ الَّتِي لِلْكَافِرِينَ

پرهیزید از آتشی که برای کافران آماده شده است.

تمرین چهارم - هرگاه فعل ماضی پس از کلماتی مانند «إن، إذا، مَنْ، لَوْ ...» که

معنای شرط می‌دهند، باید به صورت مضارع معنا می‌شود؛ مانند:

۱. إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَ الْفَتْحُ : وقتی یاری خدا و پیروزی باید.

۲. إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ : اگر راستگو باشید.

۳. مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ : هر کس کار خوبی انجام دهد به نفع خود اوست.

اینک این عبارات قرآنی را معنا کنید.

۱. وَ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَرَرْلَنَا عَلَى عَبْدِنَا ...

۲. مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ، وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا

۳. وَأَمَّا مَنْ ءاْمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَى

۴. فَإِذَا قَرَأَتِ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

۱ - سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۳۹ تا ۵۴۶ قرآن کریم را بخوانید و همچنین از صفحه‌ی «۵۴۶» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲ - فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

۱. أَسَاءَ : کار بد انجام داد.

۲. إِسْتَعِذْ : پناه ببر

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۴۷ تا ۵۵۵ قرآن کریم را به روش جلسه‌ی قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ذ» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- وَ سَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ

۲- وَ جَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

که وسعت آن

۳- وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ

۴- ذَكْرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ

۵- وَ مَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ

و چه کسی

۶- هُذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۴۷ تا ۵۵۵ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۵۴۸» جست و جو کرده و معنا کنید.

جایگاه زن در قرآن

به نظر شما، زن در قرآن کریم از چه جایگاهی برخوردار است؟ آیا برداشت‌هایی که شما از نقش و جایگاه زن دارید، با جایگاهی که قرآن معرفی می‌کند، یکسان است یا فرق می‌کند؟ توجه به مقام زن در قرآن کریم از آن رو اهمیت دارد که قرآن چنین حقایقی را زمانی درباره‌ی زنان بیان داشته است که کاملاً با افکار آن دوران متفاوت بوده است. این مطالب به خوبی نشان می‌دهد که آنچه در قرآن آمده از سرچشممه‌ی علم الهی و منطبق بر فطرت ثابت انسانی است.

مقام زن در قرآن*

- جامعه از زن و مرد تشکیل یافته است. [حجرات ۱۳](#)
- ملاک برتری تقوای الهی است نه مرد یا زن بودن. [حجرات ۱۳](#)

* برگرفته از کتاب «گذری بر قرآن»، تألیف جعفر شیخ‌الاسلامی

● زن و مرد از فطرت یکسان انسانی برخوردار هستند. روم ۳۰

● ارزش کار زن و مرد یکسان است. آل عمران ۱۹۵

● زن و مرد هر دو مکلف و مسؤولند. بقره ۲۸۶

● وعده‌ی برخوردار شدن از سعادت کامل و بهشت به هر دو داده شده است. نحل ۹۷

● زن استقلال اقتصادی دارد. نساء ۳۲

● زن همه جا در القاب و مزایای انسانی و ایمانی و کسب فضیلت

و پاداش‌های اخروی، هم پایه‌ی مرد است. احزاب ۲۵ - حدید ۱۲ و ۱۸

● وظیفه‌ی مهم ناظارت همگانی در جامعه (امر به معروف و نهی

از منکر) هم به عهده‌ی مرد و هم به عهده‌ی زن است. توبه ۷۱

● در قرآن درباره‌ی احترام دختر تأکید شده است. نحل ۵۸ و ۵۹

● قرآن، بیشتر زحمات مادران را به فرزندان یادآوری کرده

است. لقمان ۱۴

● قرآن مردان را به معاشرت نیکو با زنان موظف می‌کند. نساء ۱۹

● زن و مرد هر دو می‌توانند در فعالیت‌های عبادی و اجتماعی شرکت کنند.

بقره ۴۲ و آل عمران ۴۳

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۵۶ تا ۵۶۳ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۵۶ تا ۵۶۳ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ظ» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید

معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

توکل کننده ، جایگاه ، توکل کردم ، آمرزش بخواه

معنا	کلمه	نحو	معنا	کلمه	نحو
جایگاه	مَثُوْنِي	۶	پس عفو کن	فَاعُفْ	۱
..... است	سَاءَ ، سَاءَتْ	۷	توکل کن	تَوَكَّلْ	۲
.....	مَأْوَنِي	۸	چه بد است	بِئْسَ	۳
.....	مُتَوَكِّلْ	۹	إِسْتَغْفِرْ	۴
.....	تَوَكَّلْتُ	۱۰	بازگشت	مَصِير	۵

تمرین دوم - عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	فَاعْفُ عَنْهُمْ	
۲	وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ	
۳	فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ	
۴	وَبِئْسَ مَشْوِي الظَّالِمِينَ	
۵	وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ	
۶	سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ*	
۷	مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ	
۸	وَسَاءَتْ مَصِيرًا	

* آنچه: ما:

تمرین سوم - ترجمه‌ی صحیح هر عبارت را علامت بزنید.*

۱. وَ اللَّهُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ

الف - خدا زنده کرد و می‌میراند.

ب - خدا زنده می‌کند و می‌میراند.

۲. إِنَا نَحْنُ نُحْيِي وَ نُمِيتُ

الف - قطعاً ما زنده می‌کنیم و می‌میرانیم. **الف** - و به سوی ما است بازگشت.

ب - قطعاً او زنده می‌کند و می‌میراند. **ب** - و به سوی اوست بازگشت.

۳. لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

الف - قطعاً آمرزش از سوی خدا و رحمت بهتر است از آنچه جمع می‌کنند.

ب - آمرزش و رحمت خدا بهتر است از آنچه جمع می‌کنند.

۴. عَلَيْهِ تَوَكِّلْتُ

الف - بر او توکل کردم.

ب - بر او توکل کن.

آن‌س با قرآن در خانه

۱ - سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۵۶ تا ۵۶۳ قرآن کریم را بخوانید و هم‌چنین از صفحه‌ی «۵۵۶» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲ - فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

* هر دو قسمت که رویه‌روی هم آمده، یک عبارت قرآنی را شامل می‌شود.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۶۴ تا ۵۷۱ قرآن کریم را به روش جلسه‌ی قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ظ» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. فَاغْفِرْ لَهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ

و مشورت کن با

۲. فِإِذَا عَرَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ

تصمیم گرفتی

۳. إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

۴. لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ

منت گذاشت

۵. إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ

۶. يَتَلَوَ عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُرَكِّبُهُمْ

۷. وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ

انس با قرآن در خانه

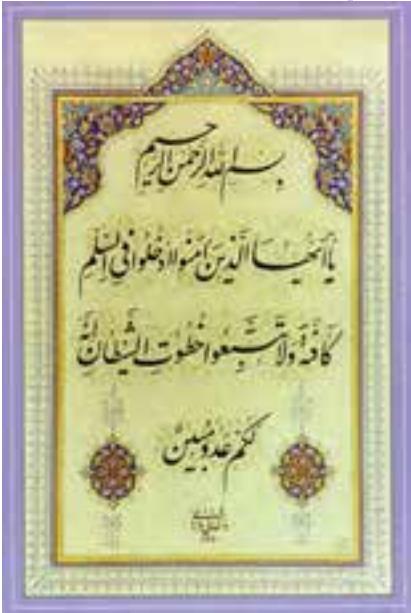
سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۶۴ تا ۵۷۱ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۵۷۱» جست و جو کرده و معنا کنید.

تفسیر نمونه

هر فردی که قرآن کریم را بخواند و معنای کلمات قرآن را درک کند، مفهوم آیات را متوجه می‌شود، ولی بعضی از آیات قرآن را افراد متخصص در قرآن باید توضیح بدهند تا ابعاد مختلف آن بیشتر معلوم شود. به کتاب‌هایی که آیات قرآن را بیشتر توضیح داده، دلایل نزول آیه یا سوره، زمان نزول و معانی و مقصود آیات را با توجه به سایر آیات و سخنان پیشوایان دین بیان می‌کنند، کتاب تفسیر قرآن گفته می‌شود. در جهان اسلام تاکنون برای قرآن حدود ۵۰۰ تفسیر نوشته شده است که برخی از آن تفاسیر به بیست الی سی جلد می‌رسد.

یکی از تفسیرهای قرآن تفسیر نمونه است که با همکاری جمعی از دانشمندان و به قلم آیت‌الله مکارم شیرازی در ۲۷ جلد تألیف شده است.

این تفسیر برای شما حداقل به دو گونه قابل استفاده است.

۱ هنگامی که می‌خواهید با تفسیر یا توضیح بیشتری از یک آیه یا سوره آشنا شوید، می‌توانید به تفسیر نمونه مراجعه کنید.

۲ اگر موضوع خاصی در نظر دارید و می‌خواهید درباره آن از قرآن استفاده بیشتری کنید می‌توانید به فهرست موضوعی تفسیر نمونه مراجعه نمایید. روش کار با فهرست موضوعی بدین شکل است.

برای پیدا کردن هر مطلب، نخست به فهرست الفبایی که در آغاز کتاب «فهرست موضوعی تفسیر نمونه» آمده است مراجعه کنید و شماره‌ی صفحه‌ای را که در مقابل آن موضوع نوشته شده در همان کتاب پیدا کنید.

مثلاً می‌خواهید بدانید درباره‌ی «شیطان» در قرآن مجید چه مطالبی آمده است. کلمه‌ی شیطان را در فهرست الفبایی کتاب «فهرست موضوعی تفسیر نمونه» و در حرف «ش» پیدا می‌کنید، می‌بینید در مقابل آن، صفحه‌ی ۱۳۷ نوشته شده است. بعد صفحه‌ی ۱۳۷ همین کتاب

را باز می‌کنید، می‌بینید عنایون زیادی در حدود ۵۵ موضوع در تفسیر نمونه از قرآن کریم درباره‌ی شیطان آمده است.

مانند:

صفحه	جلد	موضوع	
۴۶۵	۱۲	آیا شیطان فرشته بود؟	۱
۴۶۲	۱۲	آیا ابلیس از «جن» است؟	۲
۱۹۳	۱	خداوند شیطان را شیطان نیافرید.	۳
۱۸۹	۲۶	چرا شیطان را «خناس» می‌گویند؟	۴
۳۹۹	۱۱	چرا از «شیطان رجیم» به خدا پناه می‌بریم؟	۵

چند متن
نمودارهای جزئی

تفسیر نمونه

پژوهش‌دانشگان

هنگامی که به آن آدرس‌ها مراجعه می‌کنید، کل مطالب مربوط به موضوع شیطان را پیدا خواهید کرد و این برای صرفه‌جویی در وقت و رسیدن به مقصد بسیار مفید و مؤثر است. خوب است شما نیز با کمک دییر قرآن خود و با استفاده از فهرست موضوعی تفسیر نمونه و جلد‌های مختلف تفسیر نمونه، این کار را عملأً انجام دهید.

پیام قرآنی

وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْذِكْرَ

و به سوی تو قرآن را نازل کردیم

لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

تعلیل ۴۴

تا آنچه را که به سوی مردم نازل شده است، برای آن‌ها توضیح بدھی و بدان امید که ایشان بیندیشند.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۷۲ تا ۵۸۰ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۷۲ تا ۵۸۰ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هریک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ض» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید. قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زندگان ، کشته شدند ، محزون و غمگین نمی شوند ، ترس ، داناتر ، مردگان

معنا	کلمه	نمره	معنا	کلمه	نمره
تباه نمی کند ، از بین نمی برد	لایُضيِعُ	۷	دهان ها	آفواه	۱
.....	خَوْف	۸	اصابت کرد ، رسید	أَصَابَ	۲
کافی است برای	حَسْبُ	۹	أَعْلَم	۳
مدافع ، کارساز	وَكِيل	۱۰	قُتِلُوا	۴
.....	لَا يَحْرَنُونَ	۱۱	أَمْوَاتٍ	۵
آگاه باشد	الَا	۱۲	أَحْيَاءٍ	۶

تمرین دوم - عبارت‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	الله أعلم	
۲	ما أصابكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ	
۳	وَمَا آصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ	
۴	الآئُنَّ اَوْلِيَاءَ اللَّهِ	
۵	لَا خُوفٌ عَلَيْهِمْ	
۶	وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	
۷	حَسْبُنَا اللَّهُ	
۸	وَنِعْمَ الْوَكِيلُ	

تمرین سوم - عبارات قرآنی را مانند مثال معنا کنید.

مثال: قَالَ الْحَوَارِيُونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ

حوالیون گفتند ما یاران خدا هستیم.

١. فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ

٢. وَ لِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا

٣. وَ يَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا

٤. لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

٥. فَقَالَ الْكَافِرُونَ هُذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ

فعل های «سَجَدَ، يَعْلَمُ، يَقُولُ، جَاءَتْ، قَالَ» مفرد هستند یا جمع؟
اسم های «الْمَلَائِكَةُ، الَّذِينَ، رُسُلٌ، كَافِرُونَ» مفرد هستند یا جمع؟
همان طور که ملاحظه می کنید، اگر پس از فعل مفرد، فاعل آن جمع باشد، فعل نیز به صورت جمع معنا می شود.

أنس با قرآن در خانه

۱ - سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۷۲ تا ۵۸۲ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۵۷۹» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می دانید، جست و جو کرده و معنا کنید.

۲ - فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۸۱ تا ۵۸۸ قرآن کریم را به روش جلسه‌ی قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ص» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ

۲. وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

پنهان می‌کنند.

۳. وَ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا

و گمان نبر.

۴. فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا

۵. بَلْ أَحْياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزَّقُونَ

روزی داده می‌شوند.

۶. يَسْتَبِشِرونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ

خوشحال هستند.

۷. وَ أَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۸۱ تا ۵۸۸ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۵۸۲» جست و جو کرده و معنا کنید.

رسانه‌های قرآنی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به دلیل درخواست‌های مکرر قرآن دوستان و قرآن بیوهان، رسانه‌های متنوع قرآنی در کشور ایجاد شده و رشد خوبی داشته است. برای آشنایی و استفاده‌ی شما دانش آموزان عزیز یکی از این رسانه‌ها را معرفی می‌کنیم.

شبکه‌ی قرآن صدای جمهوری اسلامی

برنامه‌های رادیو قرآن به صورت شبانه‌روزی نوای ملکوتی قرآن را در فضای کشور طنین انداز می‌کند. برنامه‌های رادیو قرآن در شبانه‌روز عبارت است از :

- ۱**- تلاوت قاریان مشهور جهان اسلام به ویژه کشور ایران و مصر که به صورت ترتیل و تحقیق پخش می‌شود.
- ۲**- دروس آموزشی قرائت، تجوید، مفاهیم و تفسیر
- ۳**- مسابقات قرآنی
- ۴**- آشنایی با علوم و معارف قرآنی
- ۵**- پاسخ به سوالات سنوندگان
- ۶**- با حافظان وحی (برنامه‌ای در جهت آموزش، ترغیب و تشویق به حفظ قرآن کریم)

۷. اخبار قرآنی

۸. مناجات، هم خوانی و مدحه سرایی و ددها
برنامه های قرآنی متنوع دیگر.

برنامه های رادیو قرآن بر روی دو موج
رادیویی در داخل و خارج از کشور پخش
می شود.

موج متوسط MW(AM) ردیف ۵۸۵

کیلوهرتز در سراسر کشور و موج FM در تهران ردیف ۹۱/۲ مگاهرتز و در استان ها موج
FM ردیف استانی.

نشانی پست الکترونیکی رادیو قرآن Radio Quran @ I.R.I.B.COM
مکاتبه از طریق صندوق پستی ۵۴۶۳ - ۱۹۳۹۵
با کمک دبیر محترم قرآن، دقایقی را در کلاس به برنامه‌ی رادیو قرآن گوش کنید.

پیام قرآنی

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ

کسانی که پیام‌های خدا را ابلاغ می‌کنند

وَ يَخْشَوْنَهُ وَ لَا يَخْشُونَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهُ

واز او می‌ترسند و از هیچ کس جز خدا بیم ندارند

وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا

و خدا برای حسابرسی کفايت می‌کند.

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۵۸۹ تا ۵۹۶ قرآن کریم

فعالیت اول – پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۵۸۹ تا ۵۹۶ قرآن کریم،

به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم – خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان،

هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از

صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ط» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

تقوا پیشه می‌کنند ، ایستاده ، شنیدیم ، کالا ، دشمن ، پیامبران

معنا	کلمه	نمره	معنا	کلمه	نمره
.....	سَمِعْنَا	۶	قِيَامًا	۱
.....	مَتَاع	۷	شسته	فُعُودًا	۲
نگیرید	لَا تَثْخِذُوا	۸	مُرْسَلِينَ، مُرْسَلُونَ	۳
گروه	فَرِيق	۹	عَدُوٌّ	۴
آتش سوزان	سَعِير	۱۰	يَتَّقَونَ	۵

تمرين دوم - عبارات قرآنی را به کمک هم گروه خود معنا کنید.

رديف	تركيب	معنا
١	لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ	
٢	مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا	
٣	فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ	
٤	وَ فَرِيقٌ فِي السَّعْبِرِ	
٥	لَا تَسْخِذُوا الْكَافِرِينَ أُولِيَاءَ	
٦	صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ	
٧	وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ	

تمرین سوم - شماره‌ی هر عبارت را در مقابل ترجمه‌ی آن بنویسید.

۱. لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

۲. قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمْ

۳. فَرِيقًا هَدَى وَ فَرِيقًا حَقًّا عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ

۴. مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا وَاهِمْ جَهَنَّمُ وَ بِئْسَ الْمِهَادُ

۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءامَنُوا لَا تَتَخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ

گروهی را هدایت کرد و گروهی سزاوار گمراهی هستند.

نپرسنید شیطان را، او برای شما دشمنی آشکار است.

ای کسانی که ایمان آوردید دشمنان من و دشمنان خودتان را دوست نگیرید.

گفتند: تو پاک و بی عیبی؛ تو ولی و دوست ما هستی به جای آنها

کالای اندک، سپس جایگاه آنها جهنم است و چه بد جایگاهی است.

۱. سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۸۹ تا ۵۹۶ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۵۹۰» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آنها را می‌دانید، جست‌وجو کرده و معنا کنید.

۲. فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

رسم الخط قرآن

شیوه‌ی نگارش هر زبان را **رسم الخط آن زبان** می‌نامند. **رسم الخط** فارسی مطابق قواعد زبان فارسی و **رسم الخط قرآن** کریم مطابق قواعد زبان عربی و قرآن است. در صدر اسلام قرآن را با خط بدون علامت می‌نوشتند. پس از استقبال مردم کشورهای مختلف از اسلام و مسلمان شدن آن‌ها، خط قرآن علامتگذاری شد تا همه‌ی مسلمانان به وسیله‌ی آن علائم بتوانند قرآن را صحیح بخوانند، پس از تکامل این خط، به تدریج علائم زینتی و سلیقه‌ای وارد خط قرآن شد.

به این ترتیب در سرزمین‌های مختلف اسلامی، نگارش قرآن به چند شیوه مرسوم شده است. در حال حاضر در کشور ما، سه نوع **رسم الخط قرآن** بیشتر رواج دارد. در این درس با این سه شیوه‌ی نگارش آشنا می‌شویم.

۱- **رسم الخط ایرانی**، که خوش‌نویسانی همچون احمد نیریزی، طاهر خوشنویس، فضائلی صفا مهدوی و ... قرآن را به این شیوه کتابت کرده‌اند (تصویر ۱).

۲- **رسم الخط مصری**، که خوش‌نویسانی همچون عثمان طه، علی طه قرآن را به این شیوه کتابت کرده‌اند (تصویر ۲).

۳- **رسم الخط کم اعراب**، که مشابه خط عثمان طه ولی کم اعراب و ساده‌تر است، در سال‌های اخیر در ایران تهیه و توزیع شده است. (قرآن‌های ده جزیی شما براساس **رسم الخط کم اعراب** تهیه شده است).

- شما می‌توانید در صفحات بعد، هر سه نوع **رسم الخط** را بررسی کنید.

- آیات هر سه نوع **رسم الخط** را قرائت کنید. آیا در خواندن آن‌ها تفاوتی وجود دارد؟

- اینک کتابت این سه نوع **رسم الخط** را مقایسه کنید و تفاوت نگارش آن‌ها را در

مورد کلماتی که در جدول آمده مشخص کنید.

تصویر ۱ – رسم الخط ایرانی (ظاهر خوشنویس)

سُورَةُ الْعَنكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْهُنَّا ۝ أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيُومُ ۝ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
 بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالإِنْجِيلَ ۝ مِنْ
 قَبْلِ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَايَةِ اللَّوْلَهُمْ
 عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو أَنْتَقامَرٍ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفِي عَلَيْهِ
 شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۝ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُ كُمُّ
 فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ هُوَ
 الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ مَا يَنْتَعِصُ مُحْكَمٌ فِيهِ أَمَّا الْكِتَابُ
 وَآخِرُ مُتَشَبِّهِتٍ فَمَا مَا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ رَبِيعٌ فَيَتَبَعُونَ مَا تَشَبَّهَ
 مِنْهُ أَبْيَاعَةَ الْفِتْنَةِ وَأَبْيَاعَةَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ
 وَالرَّسُولُونَ فِي الْعِلْمِ يَعْلَمُونَ وَمَا نَمَّا يَوْمَ دِينِنَا وَمَا يَدْكُرُ
 إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝ رَبَّنَا الْأَنْعَمُ فَلَوْبِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا وَهَبَ
 لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ ۝ رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ
 النَّاسِ لِيَوْمٍ لَارَبِّ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۝

تصوير ۲ – رسم الخط مصرى (عثمان طه)

مقایسه رسم الخط‌های رایج قرآن

بررسی و مقایسه	رسم الخط کم اعراب*	رسم الخط مصری «عثمان طه»	رسم الخط ایرانی «طاهر خوشنویس»	نحو
	الكِتَب	الْكِتَب	الْكِتاب	۱
	بِيَاتِ	بِيَاتِ	بِيَاتِ	۲
	ءَايَتُ	ءَايَتُ	ءَايَاتُ	۳
	مُتَشَابِهَاتُ	مُتَشَبِّهَاتُ	مُتَشَابِهَاتُ	۴
	بِهِ	بِهِ	بِهِ	۵
	تَأْوِيلَةٌ	تَأْوِيلَةً	تَأْوِيلَةً	۶
	لَا يَخْفِي	لَا يَحْفَى	لَا يَخْفِي	۷
	فُلُوِيْهِمْ	فُلُوِيْهِمْ	فُلُوِيْهِمْ	۸
	النَّوْرَةَ	النَّوْرَةَ	النَّوْرَةَ	۹
	شَيْءٌ	شَيْءٌ	شَيْءٌ	۱۰
	مُصَدِّقًا لِمَا	مُصَدِّقًا لِمَا	مُصَدِّقًا لِمَا	۱۱
	يَقُولُونَ	يَقُولُونَ	يَقُولُونَ	۱۲

* برای مقایسه رسم الخط کم اعراب با رسم الخط‌های «طاهر خوشنویس» و «عثمان طه» می‌توانید به کتاب قرآن ده جزی مراجعه کنید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۵۹۶ تا ۶۰۴ قرآن کریم را به روش جلسه‌ی قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ط» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِهِمْ

و در حالی که بر پهلوهای خود آرمیده‌اند؛

۲. وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

۳. رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بِاطِّلاً

۴. سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

پس نگهدار ما را از

۵. رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًّا يُنادِي لِلْأَيْمَانِ

شخصی که فرا می‌خواند

۶. أَنْ إِيمَنُوا بِرَبِّكُمْ فَإِمَّا

۷. رَبَّنَا فَاغْفِرْنَا ذُنُوبَنَا وَ كَفِرْ عَنَا سَيِّئَاتِنَا

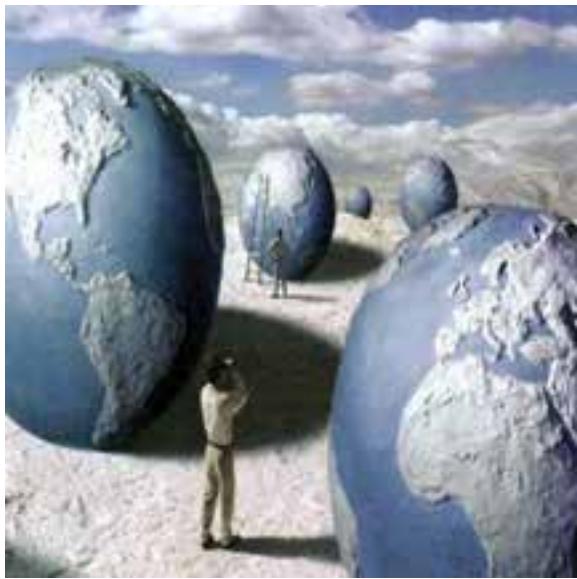
و پیشان

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۵۹۶ تا ۶۰۴ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنی را از صفحه‌ی «۵۹۸» جست و جو کرده و معنا کنید.

موجودات زنده در سیاره‌های دیگر؟!

در قرآن کریم آیات متعددی است که به وجود موجودات زنده‌ی دیگری غیر از موجودات زمین اشاره می‌کند. به یک آیه در این زمینه توجه کنید.

در سوره‌ی شوری آیه‌ی ۲۹ می‌فرماید :

وَ مِنْ ءَايَاتِهِ حَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

و از نشانه‌های او آفرینش آسمان‌ها و زمین است

وَ مَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَآبَةٍ

و جنبندگانی که در میان آن‌ها (آسمان‌ها و زمین) پراکنده است،

وَ هُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ

و او هرگاه بخواهد می‌تواند آن‌ها را گرد آورد.

به نظر شما چه موجوداتی در این فضای لایتناهی زندگی می‌کنند؟!

دعای ختم قرآن از امام علی علیه السلام

اللَّهُمَّ اشْرَحْ بِالْقُرْءَانِ صَدْرِي

خدایا با قرآن سینه‌ام را فراخ کن و به من شرح صدر بده

وَاسْتَعِمْلُ بِالْقُرْءَانِ بَدْنِي

و بدنم را در راه قرآن به کار بینداز

وَنُورِ بِالْقُرْءَانِ بَصَرِي

و با قرآن چشم مرا نورانی کن

وَأَطْلِقْ بِالْقُرْءَانِ لِسَانِي

و زبانم را به وسیله‌ی قرآن گویا کن

وَاعِنِي عَلَيْهِ مَا أَبْقَيْتَنِي

و تا وقتی زنده‌ام مرا در استفاده و ترویج قرآن یاری فرما

فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ

زیرا هیچ دگرگونی و نیرویی نیست جز به دست تو.

فهرست کلمات

در فهرست، معنای کلمات کتاب‌های آموزش قرآن پایه‌های اول، دوم و سوم راهنمایی و تعداد تکرار آن‌ها در قرآن‌کریم ذکر شده است. این آمار از کتاب «المعجم المفہرس للفاظ القرآن الکریم» تألیف آفای محمد فؤاد عبدالباقي استخراج شده است.

كلمه، درس / پایه	معنا	تعداد تکرار در قرآن	إِتَّقُوا	تقوا داشتند	۱۹
ءاباء	جمع آب، پدران	۶۴	إِتَّقُوا	تقوا پیشه کنید	۸۳
ءاتینا	دادیم	۷۰	أَجْرٌ	پاداش	۹۳
ءاخِرة	آخرت	۱۱۵	إِجْعَلْ	قرار بدہ	۲۰
ءال	خاندان	۲۶	أَحَدٌ	یک، هیچ یک	۷۴
ءامَنَ	ایمان آوردن	۳۱	أَحَسَنَ	نیکو آفرید	۹
ءامِنَا	ایمان آوردم	۳۳	أَحَسِنُوا	نیکی کردند	۶
ءامِنَا	ایمان آوردم	۲۵۸	أَخَافُ	می ترسم	۲۳
ءامِنوا	ایمان آورددند	۱۸	إِخْتِلَافٍ	آمد و شد	۷
ءایات	جمع آیة، نشانه‌ها	۲۹۵	أَخْلُقُ	خلق می کنم	۲
آ	آیا	بسیار	أُدْخُلُوا	داخل شوید	۲۱
آبرار	نیکان	۶	إِذْ	زمانی که	۲۳۹
آبصار	جمع بَصَرَ، چشم‌ها	۴۸	إِذَا	زمانی که	۴۵۴
ابِن	پسر	۴۰	أُذْكُرُوا	یاد کنید	۳۱
إِتَّبِعُوا	پیروی کنید	۲۹	إِذْنٍ	اجازه	۳۹
إِتَّبَعُوا	پیروی کردند	۲۳	أَرْبَابٍ	خدایان	۶
إِتَّخَذَ	گرفت، قرار داد	۲۱	أَرْسَلَ	فرستاد	۸

الف

۲۷	بدانید	۲/۶	اعْلَمُوا	۱/۶	أَرْسَلْنَا
۱۶	جمع فؤاد، دل‌ها	۲/۱۱	أَفْئَدَةٌ	۱/۴	أَرْضٌ
۱۲	دهان‌ها	۳/۱۱	أَفْوَاهٌ	۲/۱۰	أَسَاءٌ
۸۰	بیشتر	۱/۱۱	أَكْثَرٌ	۳/۱۰	إِسْتَغْفِرَةٌ
۵۴	آگاه باشید	۲/۱۱	أَلَا	۳/۹	إِسْتَغْفَرَوْا مغفرت و آمرزش خواستند
۶۵۷	جز	۱/۱	إِلَّا	۳/۹	إِسْتَغْفَرَوْا مغفرت و آمرزش بخواهید از
۳۰۴	کسی که، کسی است که، که	۱/۳	الَّذِي	۱/۱	إِسْمٌ
۱۰۸۰	کسانی که، کسانی هستند که	۱/۱	الَّذِينَ	۱/۱	أَسْمَاءٌ
۴۸	روز قیامت	۲/۱۱	السَّاعَةُ	۱/۱۰	أُشْكُرُ
۲۸۱۵	الله، خدا	۱/۱	اللَّهُ	۳/۱۲	أَصَابَ
۳۱	آیا ندیدی، آیا نمی‌بینی	۱/۱۲	الَّمْ تَرَ	۲/۱	أَصْحَابٌ
۷۴۲	به سوی	۱/۱	إِلَى	۲/۳	إِصْطَفَى
۷۲	دردنگ	۱/۷	الْيَمِ	۳/۶	أَصْلَحُوا
۵۱	امت، گروه	۲/۱۲	أَمْةٌ	۲/۳	أَطْعِمُوا
۶۱	اموال، ثروت‌ها	۱/۳	أَمْوَالٌ	۳/۵	أَعْبُدُ
۶	مردگان	۲/۱۱	أَمْوَاتٍ	۱/۷	أَعْبُدُوا
۱۳	کارها	۱/۱۱	أُمُورٌ	۴	أَعِدَّتْ
۳	افراد درس ناخوانده	۱/۱۲	أُمَيْتَينَ	۴/۹	أَعْلَمٌ
فرستادیم زمین بد کرد آمرزش بخواه آمرزش خواستند جمع اسم، نام‌ها شکر کن اصحابت کرد، رسید اهل عبادت می‌کنم عبادت کنید، پیروی کنید عبادت کنید، بپرستید آمده شده است داناتر					

۲۰۴	آن‌ها	۱/۹	أُولئِكَ	۵۴۲	که، این که، قطعاً	۱۱۲	آن
۲۳	جمع ولد، فرزندان	۲/۳	أَوْلَادٌ	۶۹۲	اگر	۱۱۴	إن
۱۶	أُولُوا الْأَلْبَابِ <small>۲/۱ خردمندان، صاحبان خرد</small>			۱۶۷۹	قطعاً	۱۱۳	إَنْ
۵۷	کدام	۲/۹	أَيَّ	۶۱۷	که، این که	۱۱۷	آن
۲۷	جمع یوم، روزها، دوره	۲/۴	أَيَّامٍ	بسیار	نیست...مگر	۱۱۷	إن ... إِلَّا
۶۶	جمع يَد، دست‌ها	۲/۸	أَيْدِي	۸	هشدار ده	۱۱۷	أنذر
۱۲	آینَ ما، آینَما	۲/۴		۵۵	نازل شد	۱۱۱	أنزلَ
ب				۶۶	فرو فرستاد	۱۱۵	أنزلَ
بسیار	به		بـ	۵۵	فرو فرستادیم	۱۱۵	أنزلنا
۴۰	چه بد است	۲/۳	بِئْسَ	۱۱	باران	۱۱۴	أنصار
۲۵	سختی	۲/۷	بَأْسٌ	۲۸	نگاه کن	۱۱۶	أنظر
۳۳	دریا	۱/۱۲	بَحْرٌ	۱۵۳	جان‌ها	۱۱۳	أنفس
۸	نیکی	۲/۷	بِرَّ	۱۱	انفاق کردند	۱۱۴	أنفقوا
۱	گستره	۱/۸	بِسَاطٌ	۵	انفاق کنید	۱۱۴	أنفقوا
۷	جمع بصیرة، بینایی	۲/۱۰	بَصَائِرٌ	۱۴۶	فقط	۱۱۰	إِيمَا
۵۳	بینا	۱/۱۱	بَصِيرٌ	۵۱	رودها	۱۱۳	أنهار
۹	برانگیخت	۱/۱۳	بَعْثَ	بسیار	يا	۱۱۹	أو
۱۲۷	بلکه	۱/۱۱	بَلْ	۱۴	داده شد به	۱۱۶	اوته

۵۱	زیر	۱/۳	تَحْت	۱۵	رساندن پیام	۲۲	بِلَاغ
۹	دوست می دارید	۲/۲	ثُجْبَوْنَ	۶	پسر من، فرزندم	۱۱۰	بُنَىٰ
۱	خاشع شود، خاشع می شود	۲/۶	ثَخَّشَعَ	۴۱	بنی اسرائیل، فرزندان حضرت یعقوب	۱۲	بَنَىٰ إِسْرَائِيلَ
۱	فراخوانده می شود	۲/۱۲	تُدْعَىٰ	۳	پیام روشن، سخن	۲۹	بِيَانٍ
۶	بازگردانده می شود	۲/۸	تُرْجَعُ	۲۸	خانه	۱۸	بَيْتٍ
۱۹	بازگردانده می شوید	۲/۱۰	تُرْجَعُونَ	۴	بیان کردیم	۲۶	بَيَّنَنا
۷۵	می بینی	۲/۱۲	تَرَبِّيٰ	۷۱	جمع بینة، دلایل روشن، معجزات آشکار	۱۱۳	بَيِّنَاتٍ
۲۰	شکر می کنید	۲/۱۰	تَسْكُرُونَ	۳	تابوا	۲۶	تَابُوا
۳	شاهد و گواه هستید	۲/۵	تَشَهَّدُونَ	۵	توبه کردند	۲/۱۰	تَبَتَّغُوا
۵	صبر می کنید، صبر کنید	۲/۸	تَصْبِرُوا	۱۰	تجوید، به دست آورید	۱۱۴	تِجَارَةً
۲	حرکت، به حرکت درآوردن	۲/۹	تَصْرِيفٍ	۹	تجارت، خرید و فروش	۱/۳	تُجَاهِدُونَ
۷	باید	۲/۵	تَعَالَوَا	۱	جهاد می کنید	۲/۳	تَحْدُ
۲۴	اندیشه می کنید	۲/۶	تَعْقِلُونَ	۱۷	می یابد	۲/۲	تَجْرِي
۸۳	اجام می دهد، عمل می کنید	۱/۱۲	تَعْمَلُونَ	۵۱	روان است	۲/۱۱	تُجَزِّي
۳۹	می شود	۲/۴	تَكُونُ	۹	پاداش داده می شوید	۲/۱۲	تُجَزَّونَ
۴۱	آن	۱/۹	تِلَكَ	۴	پاداش داده شود	۲/۱۸	تَمْشُونَ
۱	راه می روید، راه بروید	۲/۸	تَمْشِونَ				

۲۸	سخن	۲/۹	حَدِيث	۲	انفاق می کنید	۳/۷	ثُنْفِقُونَ
۶	آهن	۲/۷	حَدِيد	۱	باز می دارید	۲/۸	تَنَهَوْنَ
۳	کافی است برای	۲/۱۱	حَسْبٌ	۹	توکل کن	۳/۱۱	ثَوَّكُلْ
۵۰	خوب، نیکو	۲/۲	حُسْنٌ	۸	ایمان می آورید	۱/۳	ثُؤْمِنُونَ
۱۹	خوب	۲/۳	حَسَنٌ، حَسَنَةٌ	ث			
۱۸	نیکوترين، بهتر	۲/۸	حُسْنِيٌّ	۱۳	پاداش	۱/۴	ثَوَاب
۲۰	حکمت، دانش و فهم	۱/۱۰	حِكْمَةٌ	ج			
۹۷	با حکمت،	۱/۹	حَكِيمٌ	۷	آوردم	۳/۴	جِئْتُ... بِ
کسی که کارهایش سنجیده است				۲۱۵	آمد، آمد برای	۱/۷	جَاءَ
۴۳	ستایش	۱/۴	حَمْدٌ	۴۴	آمد، آمد برای	۲/۴	جَائِتَ
۱۷	ستوده	۱/۱۱	حَمِيدٌ	۲۶	آش بزرگ، جهنم	۲/۶	جَحِيمٌ
۱۰	حق جو، یکتاپرست	۳/۵	حَنِيفٌ	۱۰۵	قرار داد	۱/۸	جَعَلَ
حواریون ۳/۴ یاران نزدیک حضرت عیسی (ع)				۱۱۳	قرار دائم	۲/۸	جَعَلَنَا
۱۹	زنده	۱/۴	حَيٌّ	۱	جمعه	۱/۱۴	جُمُعَةٌ
۲۹	کجا، هرجا، هرچه	۲/۱۰	حَيْثُ	۱۴۷	بهشت ها	۱/۳	جَنَّاتٌ
خ		ج					
۱۸	زیان کاران	۲/۶	خَاسِرِينَ	۷	تباه شد، از بین رفت	۳/۲	خِبَطٌ
۱۳	افتاده، فروتن	۲/۱	خَاشِعٌ	۱۴۲	تا	۳/۷	خَثْيٌ

حالِ دین

٧٦	یاد	ذِکر ۱/۱۴	۴۴	جاودان	
۲	یاد کردن	ذَكْرُوا ۳/۹	۴۵	آگاه	خَبِير ۱/۱۲
۴۳۰	آن	ذلِكَ ۱/۵	۱۵	گذشت	خَلَت ۳/۹
۳۷	گناهان	ذُنُوب ۱/۷	۶	جاودان، جاود	خُلد ۲/۱۲
۲۵	صاحب، دارا	ذو ۱/۱۳	۹۴	خلق کرد، آفرید	خَلَق ۱/۴
ر			۵۲	خلقت، آفرینش	خَلَقَ ۱/۴
۶	روزی دهنده	رازِق ۱/۱۴	۴۱	آفریدیم	خَلَقْنَا ۲/۱۰
۲	رأْسَخُون ۲/۱ ژرف‌اندیشان، اندیشمندان		۲۶	توس	خَوف ۳/۱۲
۲۵	دیدی، می‌دیدی	رَأَيْتَ ۲/۱	۱۷۶	بهتر، بهترین	خَيْر ۱/۱۴
۹۶۹	پروردگار	رَبَ ۱/۲	د		
۱۱۴	رحمت، بخشایش	رَحْمَة ۱/۶	۱۴	جنبدہ	دَائِبة ۲/۹
۱۶۹	بخشنده	رَحْمٌ ۱/۸	۳۲	خانہ	دار ۲/۱۱
۲۰۷	مهریان	رَحِيم ۱/۱	۶	داخل شد	دَخَلَ ۱/۸
۱۴	روزی	رِزْق ۱/۵	۴	دعوت کردم، فراخواندم	دَعْوَتُ ۱/۷
۲۱	روزی دادیم	رِزْقَنَا ۲/۴	۹۲	دین	دِين ۱/۳
۹۶	پیامبران	رُسُل ۱/۶	ذ		
۲۳۶	پیامبر	رَسُول ۱/۲	۳۰	درون	ذَات ۱/۱۱
۲۹	جمع ریح، بادها	رِيَاح ۲/۹	۲۲	فرزنдан، نسل	ذَرِيَّة ۲/۸

۱۷	شندیم	۳/۱۲	سَمِعْنَا	۱۸	شک و تردید	۲/۱۱	رَيْب
۴۷	شناوا	۱/۱۱	سَمِيع				س
۲۷	یکسان	۲/۵	سَوَاء	۱۸	چه بد است	۳/۱۰	سَاءَ
۴۲	به زودی	۲/۳	سَوْفَ	۵	چه بد است	۳/۱۰	سَاءَتْ
۳۶	بدی‌ها	۲/۲	سَيْئَات	۱	از یکدیگر سبقت بگیرید	۲/۷	سَابِقُوا
			ش	۱	بشتایید	۳/۹	سَارِعُوا
۵۲	زیاد	۲/۷	شَدِيد	۳	تسبیح کرد	۲/۸	سَبَّحَ
۳۳	خورشید	۱/۸	شَمْس	۱۷	تسبیح کن	۳/۸	سَبِّح
۲۳	آشکار	۲/۳	شَهَادَة	۱۸	پاک و بی‌عیب است	۳/۱۲	سُبْحَانَ
۱۰	شاهد و گواه بودند	۳/۶	شَهِدوا	۱۶۶	راه	۱/۳	سَبِيل
۲۷۹	چیز	۱/۶	شَيءٌ	۷	شیش	۲/۴	سِتَّة
		ص		۱۸	رام کرد	۲/۱۰	سَحْرٌ
۶۰	راست‌گو	۱/۱۴	صَادِق	۴	چراغ	۱/۸	سِرَاج
۶۲	کارهای خوب	۱/۹	صَالِحَات	۱۶	آتش‌سوزان	۳/۱۲	سَعِير
۵	صبر کردن	۳/۸	صَبَرُوا	۳۷	سلط	۲/۹	سُلْطَان
۴	راست گفت	۲/۷	صَدَقَ	۱۲۰	آسمان	۱/۵	سَمَاء
۳۴	سینه‌ها	۱/۱۱	ضُدُور	۱۹۰	آسمان‌ها	۱/۴	سَمَاوَات
۳	بسیار راست‌گو	۲/۶	صِدِيق	۲۲	گوش	۲/۱۱	سَمَع

٤	وَسْعَتْ	٢/٧	عَرْضْ	٨٣	نَمَازْ	١/٩	صَلَاةٌ
٩٩	بَا عَزْتْ	١/٩	عَزِيزْ	٢	صُورَهَا	٢/٢	صُورَ
١٠٧	بَزْرَگْ	١/١٥	عَظِيمْ			ض	
١١	بَرْتَرْ	١/١١	عَلِيٌّ	٢١	گَمَاهِي	٣/٣	ضَلَالٌ، صَلَالَةٌ
١٤٤٥	بَرْ	١/٦	عَلِيٌّ			ط	
١٦٢	دَانَا	١/١١	عَالِيمْ	٤٦	پَاكِيْزَه	٢/٥	طَيْبٌ، طَيْبَةٌ
٤٦٤	اَز	١/١٣	عَنْ	١٦	پُرْنَه	٣/٤	طَيْرٌ
١٩٧	تَزَدْ	١/٤	عِنْدَ	١١	گِلْ	٣/٤	طِينَ
٢٥	حَضْرَتْ عِيسَىٰ (ع)	١/١٣	عِيسَىٰ			ظ	
						غ	
٢٨	غَافِلْ، بِيْ تَوْجِهٍ	١/١٣	غَافِلْ	١٢٤	سَتِمَگَرَانْ	١/٢	ظَالِمُونَ
٩١	بَسِيَارْ آمِرْزَنَه	١/٦	غَفُورْ	٢٠	سَتمْ	١/١٠	ظُلْمٌ
٢٤	بِيْ نِيَازْ	١/١	غَنِيٌّ	٢٢	تَارِيْكَهَا	١/١٠	ظُلْمَاتٌ
						غ	
بَسِيَارْ	پَسْ	١/٤	فَ	٣٢	سَرَانِجَامْ	١/١١	عَاقِبَةٌ
٤	رَسْتَگَارَانْ	٢/١	فَائِزُونَ	٢٨	بَنَدَه	٢/٤	عَبْدٌ
١٣	کَارْ نَاپِسَنَدْ	٢/٩	فَاحِشَةٌ	٤٢	دَشْمَنْ	٢/١٢	عَدُوٌّ
١	پَسْ بَشْتَابِيدْ	١/١٤	فَاسِغُوا	٣٢١	عَذَابٌ، کِيفَرْ	١/٧	عَذَابٌ

۲	نشسته	۳۱۲	قُعُوداً	۳۷	گناه کار	۲۸	فاسِق
۳۲۲	بگو	۱۸	قُل	۲	پس عفو کن	۳۱۰	قَاعِفٌ
۲۷	گتیم	۲۱۰	قُلْنَا	۳۴	وسیله‌ی آزمایش	۲۳	فِتْنَةٌ
۶۹	اندک	۲۶	قَلِيلٌ	۲۹	گروه	۳۱۲	فَرِيقٌ
۲۷	ماه	۱۸	قَمَرٌ	۶	قرآن	۳۱	فُرْقَانٌ
۱۲	بگویید	۲۱۱	قُولُوا	۸۴	بخشنده، لطف	۱۱	فَضْلٌ
۳۸۳	قوم، گروه، مردم	۱۲	قَوْمٌ	۲۳	کشتی	۱۱۲	فُلْكٌ
۵	ایستاده	۳۱۲	قِيَامًا	۹	باید توکل کند	۲۳	فَلَيَسْتَوْكِلْ
۴۹	گفته شد	۲۱۲	قِيلَ	۱۹	رستگاری	۲۲	فَوْزٌ
۲۴۲	پیش، پیش از	۱۶	قَبْلٍ	۱۶۹۲	در	۱۳	فِي

ك

ق

بسیار	تو، سـ	۱۶	كَ	۵۲۹	گفت	۱۲	قالَ
۱۰۲	مانند	۲۶	كَ	۳۳۱	گفتند	۱۸	قالَوا
۱۳۴	کافر، بـ ایمان	۱۵	كَافِرٌ	۴۰۶	قطعاً	۱۶	قَد
۴۲۲	بود، است	۱۶	كَانَ	۴۵	توانا	۱۶	قَدِيرٌ
۴۴	بزرگ	۱۱۲	كَبِيرٌ	۶	قرض، وام	۲۳	قرضٌ
۷۴	بسیار	۱۱۳	كَثِيرٌ	۵۶	شهر	۲۱۰	قرِيهٌ
۱۲۲	این چنین	۲۵	كَذِلَكَ	۱۸	عدل و داد	۲۷	قِسطٌ

۱	شرک نورزیم	۲/۵	لَا شِرِكَ	۶۷	تکذیب کردن	۲/۳	گَدْبُوا
۳	فرق نمی‌گذاریم	۲/۶	لَا فَرْقٌ	۲۷	ارزشمند	۲/۵	گَرِيم
۱۲	نگیرید	۲/۱۲	لَا تَشْخُذُوا	۱۶	انجام داد	۲/۱۱	گَسْبَت
۱۳	لایحَزَنُونَ ۲/۱۱ محزون و غمگین نمی‌شوند			۱۹۴	کافر شدند	۲/۲	گَفْرَوا
۱	محفوی نیست	۲/۱	لَا يَخْفِي	۱	دو چندان، دو برابر	۲/۶	كِفَلَيْنِ
۴	تحلف نمی‌کند	۲/۱	لَا يُخْلِفُ	۳۷۴	همه، هر	۱/۶	كُلَّ
۴	مساوی نیست	۲/۱	لَا يَسْتَوِي	۲۸	بخورید	۲/۵	كُلْوا
۴	لایضیغ ۲/۱ تباہ نمی‌کند، از بین نمی‌برد			بسیار	شما، ستان	۱/۲	كُم
۱۵	لا يُظْلَمُونَ ۲/۱۱ مورد ستم قرار نمی‌گیرند			۱۹۹	بودید، هستید	۱/۱۴	كُنْثُم
۴۴	نمی‌دانند	۱/۱۱	لَا يَعْلَمُونَ	۲۶	عمل می‌کردید،		كُنْثُم ثَعَمَلُوْنَ ۲/۱۲
۲	ایمان ندارد	۲/۱۳	لَا يُؤْمِنُ		انجام می‌دادید		
۱۲۹	تا ایمان بیاورید	۲/۴	لِتُؤْمِنُوا	۸۳	چگونه	۱/۶	كَيْفَ
۱۸	نزد	۲/۱	لَدُنْ				L
۲۷۷	شاید، به امید آن که	۲/۱	لَعْلَ	بسیار	برای	۱/۲	لِ
۱۸۳	قطعًا	۱/۶	لَقَدْ	بسیار	قطعًا	۱/۵	لَ
۱۹	چرا	۲/۵	لِم	بسیار	نیست	۱/۱	لَا
۱۰	سرگرمی	۱/۱۴	لَهُو	۱	لغزان	۲/۱	لَا زِغْ
۴	اگر	۲/۱	لَوْ	۲	شرک نورز	۱/۱۰	لَا شِرِكَ

۲۸	آمرزش	۱/۱۲ مَفِرَّة	۷۴۱	نیست	۲/۹ لَيْسَ
۱۲	رستگاران	۱/۹ مُفْلِحُونَ	۳	به پا دارد	۲/۷ لِيَقُومَ
۱۴	جایگاه	۳/۷ مَقَام	۸۸	شب	۱/۵ لَيْلَ
۴	مقربان، نزدیکان	۲/۴ مُقْرَبِينَ			۲/۶ مُ
۲۰	تکذیب کنندگان	۲/۹ مُكَذِّبِينَ	بسیار زیاد	نه، نیست	۲/۱۰ مَا
۴۸	فرمانروایی	۲/۲ مُلْك	بسیار	آنچه	۱/۱۱ مَا
۱۵	آیین، دین	۲/۷ مِلَةٌ	۶۲	آب	۱/۵ مَاء
۳۲۲۱	از، از سوی	۱/۱ مِن	۲۲	جایگاه	۳/۱۰ مَأْوَى
۸۶۱	کسی که، چه کسی	۱/۸ مَنْ	۱۱۹	روشن، آشکار	۱/۷ مُبِينَ
۸	جمع منفعت، فایده	۲/۷ مَنَافِع	۲۵	کالا	۳/۱۲ مَتَاع
۴	خواب	۱/۵ مَنَام	۱	توکل کننده	۳/۱۰ مُتَوَكِّل
۴۴	مرگ	۱/۴ مَوْتٍ	۱۲	جایگاه	۳/۱۱ مَشْوِيَّ
۲۲	مؤمن، با ایمان	۱/۸ مُؤْمِنٌ	۱۲	نیکوکاران	۱/۹ مُحْسِنِينَ
۲۲	زنان با ایمان	۱/۸ مُؤْمِنَاتٌ	۹	پیامبران	۳/۱۲ مُرْسَلُونَ
۱۴۴	مؤمنان، افراد با ایمان	۱/۸ مُؤْمِنِينَ	۲۴	پیامبران	۳/۱۲ مُرْسَلِينَ
۱۳	مردہ	۱/۴ مَيْتٍ	۲۸	بازگشت	۳/۱۰ مَصِيرٍ
۹	ترازو، وسیله‌ی سنجش	۲/۷ مَيْزانٍ	۱۶۴	با، همراه	۱/۱۰ مَعَ
۶	وعده	۳/۱ مَيْعَادٍ	۳۸	کار خوب	۳/۲ مَعْرُوفٍ

ن

۴ ندا داده شد

نو دی ۱/۱۴

۴۳ نور، روشنایی

نور ۱/۱

بسیار ما

نا ۱/۱۴

هـ

بسیار او، شن

۱/۱ هـ

۲۴۰ مردم

ناس ۱/۱۵

بسیار آن

۱/۳ هـ

یاری کنندگان نبوت، پیامبری

ناصرین ۲/۲

۷ بیخش

هـب ۳/۱

۵۴ پیامبر

ئـی ۱/۶

۸۵ هدایت

هـدی ۱/۹

۲۶ پاداش می دهیم

ئـجزی ۲/۵

بسیار آنها، شان

هـم ۱/۱

۴۴ هشداردهنده

ئـذیر ۱/۷

۵۶ آن دو

هـما، هـما ۲/۸

۴ نازل شد، فرود آمد

ئـزـل ۲/۶

۴۷۸ او، آن

هـو ۱/۱

۱ مسیحی

ئـصـرـائـی ۳/۵

۱۰ هو و هوس

هـوئـی ۲/۱

۲۴ باور

ئـصـیر ۲/۲

وـ

۴ پدر و مادرم

والـدـی ۱/۸

۱۶ چـهـخـوبـاست

نـعـم ۳/۹

۷ یافتند

وـجـدوا ۲/۲

۴۹ نعمـتـ،

نـعـمـة ۱/۱۲

۴۴ وـعـدهـ، قـرارـ

وـعـدـ ۱/۱۲

چـیـزـیـ کـهـ خـدـاـ بـهـ اـنـسـانـ مـیـ دـهـد

ئـعـیـم ۱/۹

۴۹ وـعـدـهـ دـادـ

وـعـدـ ۲/۵

۱۷ بـرـنـعـمـتـ، نـعـمـتـ بـسـیـارـ

ئـعـیـم ۱/۹

۱۱ مـدـافـعـ، كـارـسـازـ

وـکـیـلـ ۲/۱۱

۱۴۰ خـودـ

ئـفـسـ ۱/۱۰

۴۴ سـرـپـرـستـ

وـلـیـ ۱/۱

۵۷ رـوـزـ

ئـهـارـ ۱/۱۵

٤٣	دوست می دارد	يُحِبُّ	٢٢	سیار بخشنده	وَهَاب
١٩	دوست می دارند	يُحِبُّونَ	٢٣	ك	
٢٥	زنه می کند	يُحِبِّي	١٤	بسیار	يٰ / ٢
٩	خارج می کند	يُخْرِجُ	١١	من، م	
٩	می ترسند	يَخَافُونَ	٢٧	ای	يَا أَيُّهَا
٥٤	دست	يَدٌ	٢٨	می آید، باید	يَأْتِي ۖ ... بـ
٢١	داخل می کند	يُدْخِلُ	٢٢	ام رمی کند	يَأْمُرُونَ
١٥	دعوت می کند	يَدْعُو	٢٤	ایمان می آورد، ایمان آورد	يُؤْمِنُ
١٠	روزی می دهد	يَرْزُقُ	٢٣	ایمان می آورند	يُؤْمِنُونَ
٤٧	می خواهد	يُرِيدُ	٢٥	طلب کند، بجوید	يَبْتَغِ
٦	پاک گرداند	يُزَكِّي	١٢	طلب می کنند، می جویند	يَبْتَغُونَ
٧	شتاب می کنند	يُسَارِعُونَ	٢٨	می برانند	يَبْثُثُ
٧	تسبیح می کند	يُسَبِّحُ	١٢	بشرات می دهد	يُبَشِّرُ
١٢٦	می خواهد	يَشَاءُ	٢٧	فکر می کنند، اندیشه می کنند	يَتَفَكَّرُونَ
٣	شکر می کند، شکر کند	يَشْكُرُ	١٠	تفوا پیشه می کنند	يَتَّقُونَ
٥	دو چندان کند	يُضَاعِفُ	٢٥	می خواند، تلاوت می کند	يَتَلَوُ
١	زبان می رسانند	يَضُرُّ	٢٨	می خوانند، تلاوت می کنند	يَتَلَوُنَ
٢٢	می اندیشند	يَعْقِلُونَ	١٥	قرار می دهد	يَجْعَلُ

۱۴	کفر می ورزند	يَكْفُرُونَ	۲/۲	می داند	يَعْلَمُ	۲/۲
۱۴	می میراند	يُمِيتُ	۲/۴	می آموزد، تعلیم می دهد	يُعَلِّمُ	۱/۱۲
۱۰	نازل می کند، فرو می فرستد	يُنَزِّلُ	۱/۵	می دانند	يَعْلَمُونَ	۱/۱۱
۳	سخن می گوید	يَنْطَقُ	۲/۱۲	عمل می کند، انجام می دهد	يَعْمَلُ	۲/۲
۷۳	هدایت می کند	يَهْدِي	۱/۲	می آمرزد	يَغْفِرُ	۱/۷
۷	می پردازند	يُؤْتَوْنَ	۱/۹	انجام دهند	يَفْعَلُوا	۲/۸
۱۴	می دهد	يُؤْتَى	۲/۷	می گُشتد	يَقْتُلُونَ	۲/۲
۱۱	یقین دارند	يُوقِنُونَ	۱/۹	فرض می دهد	يُقْرِضُ	۲/۵
۸	داخل می کند	يُولَجُ	۱/۱۲	به پا می دارند	يُقِيمُونَ	۱/۹
۳۱۸	روز	يَوْمٌ	۱/۱۴	می پوشانند	يُكَفِّرُ	۲/۲

دانش آموزان عزیز، قرآن کریم حدود ۷۸۰۰۰ کلمه دارد. شما در سه سال راهنمایی با معنای حدود ۵۰۰ کلمه‌ی قرآن آشنا شدید. این کلمات بیش از ۴۳۰۰۰ بار در قرآن تکرار شده است. به این ترتیب با کمی تمرین می توانید بیش از ۶۵٪ کلمات قرآن را معنا کنید.

ویژه دانش آموزان سوم راهنمایی

قابل توجه دبیران و دانش آموزان عزیز

همان طور که می دانید امسال همراه با کتاب آموزش قرآن، ده جزء سوم قرآن کریم نیز در مجموعه کتاب های درسی در اختیار شما قرار گرفته است.

به لطف الهی و با کوشش خودتان در سال های قبل، اکنون می توانید قرآن را از روی قرآن کامل بخوانید. از این رو به جای قرائت آیات ابتدایی هر درس، با راهنمایی دبیر محترم در هر زنگ قرآن، آیاتی از صفحات تعیین شده در جدول زیر، در کلاس خوانده می شود.

علاوه بر این سعی کنید با خواندن یک صفحه از قرآن کریم در هر روز در خانه، حداقل هفت صفحه از قرآن کریم را در هر هفته بخوانید. هنگام خواندن قرآن، کلمه ها، ترکیب ها و عبارات آشنا را جستجو و معنا کنید.

امید است با انجام این برنامه بیش از پیش با قرآن کریم مأنسوس شده و از خواندن روزانه‌ی آن و فهم تدریجی معنای آیات شریفه بهره مند شوید.

شماره درس	جلسه‌ی اول		جلسه‌ی دوم	
	قرائت	مفاهیم	قرائت	مفاهیم
۱	کار در کلاس درس اول ۴۰۴ تا ۴۱۲ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس اول ۴۱۳ تا ۴۲۰ قرآن کریم	کار در کلاس درس اول ۴۲۱ تا ۴۲۹ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دوم ۴۲۷ تا ۴۳۰ قرآن کریم
۲	کار در کلاس درس دوم ۴۲۸ تا ۴۴۵ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس سوم ۴۴۶ تا ۴۵۴ قرآن کریم	کار در کلاس درس چهارم ۴۵۵ تا ۴۶۲ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس پنجم ۴۶۳ تا ۴۷۰ قرآن کریم
۳	کار در کلاس درس پنجم ۴۷۱ تا ۴۷۹ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس ششم ۴۸۷ تا ۴۸۰ قرآن کریم	کار در کلاس درس هشتم ۴۹۵ تا ۴۹۸ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس هفتم ۴۹۶ تا ۵۰۴ قرآن کریم
۴	کار در کلاس درس هشتم ۵۱۲ تا ۵۱۴ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس نهم ۵۱۳ تا ۵۲۰ قرآن کریم	کار در کلاس درس هشتم ۵۲۹ تا ۵۲۱ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دهم ۵۲۸ تا ۵۳۰ قرآن کریم
۵	کار در کلاس درس نهم ۵۴۶ تا ۵۳۹ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دهم ۵۴۷ تا ۵۵۵ قرآن کریم	کار در کلاس درس نهم ۵۴۷ تا ۵۳۹ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس یازدهم ۵۵۵ تا ۵۶۴ قرآن کریم
۶	کار در کلاس درس یازدهم ۵۵۶ تا ۵۶۳ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس یازدهم ۵۷۱ تا ۵۶۴ قرآن کریم	کار در کلاس درس یازدهم ۵۷۲ تا ۵۸۰ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دوازدهم ۵۷۷ تا ۵۸۱ قرآن کریم
۷	کار در کلاس درس یازدهم ۵۸۹ تا ۵۹۶ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دوازدهم ۵۹۷ تا ۶۰۴ قرآن کریم	کار در کلاس درس یازدهم ۵۹۶ تا ۵۸۹ قرآن کریم	بخش انس با قرآن در خانه درس دوازدهم ۶۰۴ تا ۵۹۷ قرآن کریم